DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków **Nr 8** **Październik 1948 r.**

TREŚĆ

A. CZĘŚĆ URZĘDOWA

B. CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

CZĘŚĆ URZĘDOWA

Poz. 78

Ministerstwo Oświaty
Warszawa

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OSWIATY

z dnia 14 czerwca 1948 r. (Nr V KD-474/48)
w sprawie organizacji szkół i kursów dla dorosłych w roku szkolnym 1948/49.

Na podstawie art. 1 dekretu z dnia 23 listopada 1945 r. o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym (Dz. U. R. P. z 1946 r., nr 2, poz. 9) zarządzam organizację kształcenia dorosłych w roku szkolnym 1948/49 według załączonej instrukcji.

Minister
dr. St. Skrzeszewski

Załącznik do zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 4 czerwca 1948 r. Nr V KD-474/48.

INSTRUKCJA

o organizacji roku szkolnego 1948/49 w zakresie kształcenia dorosłych w szkołach i na kursach dla dorosłych.

Utrzymując w mocy instrukcję o organizacji roku szkolnego 1947/48 w zakresie kształcenia dorosłych w szkołach i na kursach dla dorosłych zawartą w zarządzeniu Ministra Oświaty z dnia 13 czerwca 1947 r. (Nr V KD-840/47), o ile poszczególne jej postanowienia nie zostają zmienione obecną instrukcją — ustala się na rok szkolny 1948/49 następujące zasady organizacji szkolnictwa w zakresie kształcenia dorosłych:

1. Nauczanie analfabetów i półanalfabetów we wszystkich typach szkół powszechnych i kursów dla dorosłych uważa Ministerstwo za naczelne zadanie zarówno tych szkół jak i działalności organizacyjnej pracowników oświaty dorosłych.

Obok systematycznych kursów kształcenia dorosłych organizowanych i prowadzonych według ustalonych już w latach ubiegłych instrukcyj i programów władze szkolne I i II instancji winny przy ścisłej współpracy z wojewódzkimi Komitetami Społecznymi do Zwalczania Analfabetyzmu stosować również wszystkie inne skuteczne formy zespołowego nauczania.

Materiały odnoszące się do rejestracji analfabetów z lat ubiegłych winny być stale uzupełniane przy współpracy ze związkami zawodowymi i organizacjami społecznymi i politycznymi celem zorganizowania właściwej sieci kursów i objęcia nauczaniem wszystkich osób nie umiejących czytać i pisać.

Nauczaniem winny być objęte przede wszystkim osoby pracujące zawodowo należące do związków i zrzeszeń społecznych oraz osoby w wieku przedpoborowym.

2. Wobec postanowień zawartych w rozporządzeniu ministra Oświaty z dnia 21 II. 47 r. (V KD—186/47) o organizacji państwowej trzyletniej szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych o ustroju semestralnym (gimnazjum i liceum dla dorosłych), § 4 oraz w zarządzeniu ministra Oświaty z dnia 13 VI. 1947 r. (V KD—840/47) w sprawie organizacji kształcenia dorosłych w roku szkolnym 1947/48 (pkt. 2 „Organizacji szkolnictwa średniego"), dotyczących podziału szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych pod względem programowym na 2 typy: humanistyczny i matematyczno-przyrodniczy ustala się dla obu wymienionych typów nowe plany godzin, które stopniowo winny być realizowane poczynając od 1 września 1948 r.

W związku z tym dla semestrów, realizujących program nauczania typu humanistycznego wzgl. matematyczno-przyrodniczego obowiązują załączone obok plany godzin.

Plan godzin

trzyletniej szkoły średniej dla dorosłych o ustroju semestralnym (gimnazjum i liceum dla dorosłych)

Typ humanistyczny

Przedmiot	Sem. I	Sem. II	Sem. III	Sem. IV	Sem. V	Sem. VI	Razem
Język polski	6	6	5	5	5	5	32
Język obcy nowożytny	3	3	3	3	2	3	17
Język łaciński	3	3	3	3	3	2	17
Historia	3	3	3	3	2	2	16
Geografia z geologią	2	2	2	2	2	2	12
Biologia	2	2	2	2	1	1	10
Fizyka	—	—	2	2	2	2	8
Chemia	—	—	2	2	1	1	6
Matematyka	3	3	2	2	2	2	14
Propedeutyka filozofii	—	—	—	—	2	2	4
Nauka o Polsce i świecie współczesnym	2	2	—	—	—	—	4
Propedeutyka nauk społeczno-gospodarczych	—	—	—	—	2	2	4
	24	24	24	24	24	24	144

Plan godzin

trzyletniej szkoły średniej dla dorosłych o ustroju semestralnym (gimnazjum i liceum dla dorosłych)
Typ matematyczno-przyrodniczy

Przedmiot	Sem. I	Sem. II	Sem. III	Sem. IV	Sem. V	Sem. VI	Razem
Język polski	6	6	4	4	4	4	28
Język obcy nowożytny	3	3	3	3	2	2	16
Historia	2	2	2	2	2	2	12
Geografia z geologią	3	3	2	2	1	1	12
Biologia	3	3	3	3	2	2	16
Fizyka	—	—	3	3	2	3	11
Chemia	—	—	3	3	3	2	11
Matematyka	5	5	4	4	4	4	26
Propedeutyka filozofii	—	—	—	—	2	2	4
Nauka o Polsce i świecie współczesnym	2	2	—	—	—	—	4
Propedeutyka nauk społeczno-gospodarczych	—	—	—	—	2	2	4
	24	24	24	24	24	24	144

3. Zgodnie z rozporządzeniem ministra Oświaty z dnia 7 X. 1947 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. z dn. 15 XII. 1947 r., nr 12, poz. 281) w sprawie wprowadzenia do szkół średnich wszystkich typów zajęć p. n. „zagadnienia społeczno-wychowawcze" niniejszy plan godzin obydwu typów należy uzupełnić przez dodanie w semestrze III, IV, V, VI — po 1 godzinie tygodniowo dla realizacji tego przedmiotu.

4. Materiał nauczania według obowiązujących w dalszym ciągu programów zatwierdzonych zarządzeniem ministra Oświaty z dnia 18 lipca 1946 r. V KD—694/46 winien być realizowany w ten sposób, aby odpowiednie zagadnienia naukowe mogły być zależnie od typu semestru pogłębione wzgl. ujęte bardziej syntetycznie.

T. zw. kierunkowość programu winna być rozumiana tak, aby uczniowi dostarczyć treści, które by go również już w szkole mogły w pewnym stopniu usprawniać w zakresie wykonywanych funkcyj zawodowych i społecznych.

Elementy kształcenia formalnego uzasadnione wiekiem i psychiczną strukturą uczniów szkół dla młodzieży — ustąpić muszą miejsca w szkole dla dorosłych przede wszystkim zasadzie celowości i społecznej użyteczności kształcenia człowieka.

Do czasu opracowania programów, które by w sposób zagadnieniowy i zgodny z tą zasadą ujęły odpowiedni dla dorosłych i odrębny materiał nauczania — winien nauczyciel już obecnie dokonywać doboru materiału nauczania z tego właśnie punktu widzenia, aby w stosunku do uczniów szkoły typu humanistycznego wzgl. matematyczno-przyrodniczego ugruntować takie wiadomości i sprawności, które będą dla nich niezbędne w wykonywaniu ich zadań życiowych.

5. Ministerstwo podkreśla nie tylko ogólnokształcące, ale i społeczno-wychowawcze wartości wynikające z właściwego nauczania propedeutyki filozofii oraz propedeutyki nauk społeczno-gospodarczych.

W nauczaniu obu przedmiotów chodzi nie tyle o utrwalenie wiadomości z tego zakresu, ale o **kształcenie**: 1) jasnego i ścisłego myślenia, 2) zasad poprawnego rozumowania i dowodzenia, 3) rzeczowego i krytycznego ujmowania zagadnień oraz sytuacyj życia codziennego zgodnie z naukowym poglądem na świat.

Nadto nauczanie propedeutyki nauk społeczno-gospodarczych, obejmujące wprowadzenie do: 1) ekonomii, 2) socjologii i 3) nauki prawa — winno zapoznać uczniów nie tylko z podstawowymi pojęciami tych nauk, ale kształtować odpowiednią postawę ucznia-obywatela w dziedzinie rozumienia i stosowania właściwych zasad współżycia społecznego.

6. Ministerstwo zwraca uwagę, że w szkołach średnich dla dorosłych obowiązuje nauczanie tylko jednego języka obcego nowożytnego, przy czym należy w miarę możności uwzględnić dotychczasowe przygotowanie uczniów w tym zakresie.

Równocześnie należy w wyższym niż dotychczas stopniu uwzględnić naukę języka rosyjskiego lub w razie sprzyjających warunków (posiadanie odpowiedniego nauczyciela) naukę innego języka słowiańskiego.

7. W stopniu wyższym niż dotychczas należy zastosować zasadę przedłużenia nauki w semestrach końcowych zwłaszcza wszędzie tam, gdzie grupują one uczniów młodszych przed ukończeniem 21 roku życia.

Jeżeli chodzi o decyzję przedłużenia nauki na poszczególnych semestrach winna ona należeć w znaczniejszym niż dotychczas stopniu do Rady Pedagogicznej.

Decyzja o zorganizowaniu następnego semestru jako rocznego należy do Dyrektora i Rady Pedagogicznej, zwłaszcza, jeżeli wyniki nauczania na poprzednim semestrze oraz wyniki promocji dostarczają wystarczających do powzięcia tej decyzji materiałów.

8. Ministerstwo wyjaśnia, że postanowienia regulaminu ukończenia trzyletniej szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych wprowadzone zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 11. XII. 1947 r. (nr V KD—1784/47) ustalają granicę wieku co najmniej 21 lat życia dla osób, które przystępują

do egzaminu i mają ew. uzyskać świadectwo dojrzałości.

Wynika z tego, że osoby poniżej 21 roku życia (eksterniści, samoucy), zdający egzamin częściowy z poszczególnych przedmiotów, względnie grup przedmiotów, a więc nie uzyskujące jeszcze tym samym świadectwa dojrzałości — mogą egzamin **częściowy** zdawać pomimo nie ukończonego 21 roku życia.

Ostatni jednak egzamin częściowy mogą zdawać — oraz właściwe **świadectwa ukończenia trzyletniej szkoły dla dorosłych mogą uzyskać** dopiero z chwilą ukończenia co najmniej 21 lat życia, zgodnie z brzmieniem oraz intencją zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 11. XII. 1947 r.

Poza tym eksterniści młodociani winni zdawać w dalszym ciągu przed ukończeniem 21 roku życia egzamin dojrzałości według obowiązujących nadal przepisów regulaminu wprowadzonego zarządzeniem z dnia 25 II. 1939 r.

9. Celem skierowania do właściwych szkół kandydatów, którzy nie posiadają wymaganego przez statut szkoły średniej dla dorosłych wieku i pracują zawodowo Kuratoria winny wykonać polecenie Ministerstwa Oświaty z dnia 10. X. 1947 r. (nr II Sr-5634/47) w sprawie organizowania klas dla młodzieży pracującej zawodowo, jak również instrukcji z dnia 4. V. 1948 r. (Nr III P-2331/48).

Pismem tym Ministerstwo poleciło „organizowanie przy gimnazjach państwowych zwłaszcza w dużych ośrodkach — rocznych klas popołudniowych dla młodzieży, która znajduje się w wieku przepisanym bądź dla klas rocznych normalnych, bądź dla klas semestralnych, a która obecnie z braku istnienia tych klas — zmuszona jest uczęszczać do szkół dla dorosłych".

Ministerstwo oczekuje w tym zakresie ścisłej współpracy obu zainteresowanych Wydziałów w Kuratoriach (Wydz. Szkół Średnich oraz Wydział Oświaty i Kultury Dorosłych), jak również Dyrekcji szkół średnich dla młodzieży i dorosłych celem zapewnienia młodocianym systematycznej nauki w przeznaczonych dla nich szkołach — zgodnie z wymienioną instrukcją (I, lit. i) polecającą również utrzymanie klas popołudniowych rocznych dla młodzieży pracującej. W szkołach (klasach) tych winni znaleźć się zarówno nowozgłaszający się kandydaci jak i młodociani, warunkowo uczęszczający jako hospitanci do szkół średnich dla dorosłych.

10. Z wnioskami o nadanie uprawnień szkół państwowych prywatnym szkołom średnim dla dorosłych Kuratoria winny występować tylko w wypadkach **uzasadnionych dobrym poziomem organizacyjnym i pedagogicznym** tych szkół, tak ażeby nadanie szkole uprawnień uważane było w opinii społecznej za stwierdzenie **rzeczywistej wartości szkoły** oraz wyróżnienie i nagrodę **za wybitną pracę dyrektora, grona nauczycielskiego i uczniów szkoły** — niezależnie od spełnienia przez nią wszystkich innych warunków formalnych.

Toteż od chwili zorganizowania szkoły i wydania jej orzeczenia upłynąć winien co najmniej roczny okres czasu umożliwiający zapoznanie się z pracą szkoły.

Kuratoria Okręgów Szkolnych zgodnie z instrukcją wizytacyjną z dnia 16 X. 1947 r., (Nr V KD—1776/47) w sprawie nadawania uprawnień szkołom średnim dla dorosłych winny każdorazowo wyraźnie zaznaczać, czy wniosek uzasadniony jest wymienionymi względami, oraz względami społeczno-politycznymi, czy też względami jedynie tej ostatniej kategorii.

11. Wobec istniejącego obowiązku dokształcania dla młodocianych poniżej 18 roku życia (rozporządzenie ministra Oświaty z dnia 23 maja 1947 r. nr V KD—1066/46) Inspektoraty Szkolne winny organizować i prowadzić klasy dla tej grupy uczniów, przestrzegając w dalszym ciągu zasady umieszczania uczniów młodocianych w osobnych klasach, nie przeznaczonych dlo dorosłych powyżej 18 roku życia.

Zasada ta jest podyktowana zarówno względami dydaktycznymi i wychowawczymi jak i uzasadnioną psychologicznie niechęcią ze strony dorosłych pobieranie nauki wspólnie z młodocianymi.

12. Wreszcie Ministerstwo ponownie zwraca uwagę, że państwowe kursy i szkoły dla dorosłych — Kuratoria mogą organizować **tylko** w granicach kredytów przyznanych pismem Ministerstwa z dnia 24 XII. 1947 r. (nr V KD—2266/47).

Zastrzeżenie to nie oznacza jednak bynajmniej tendencji do zmniejszenia wysiłku organizacyjnego ze strony władz szkolnych do tworzenia szkół i kursów (społecznych i samorządowych), utrzymywanych również z innych, **nie państwowych** źródeł finansowych.

Poz. 79

Ministerstwo
Administracji Publicznej
L. AP. IV/5/6498/48.

ZARZĄDZENIE

Ministrów: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 28 lipca 1948 r.

w sprawie przepisów bezpieczeństwa przy korzystaniu z wód publicznych i prywatnych.

Do

Ob. Ob. Wojewodów (wszystkich)

i Prezydentów m. st. Warszawy i Łodzi

Tragiczny wypadek na jeziorze Gardno, w którym straciło życie wiele osób, powinien być smutnym ostrzeżeniem dla społeczeństwa i władz administracyjnych i spowodować przedsięwzięcie należytych środków ostrożności dla zabezpieczenia życia ludzkiego, a szczególniej dzieci i młodzieży.

W tym celu zarządza się, aby władze administracji ogólnej w porozumieniu z władzami szkolnymi i organami M. O. przystąpiły natychmiast do zbadania wszystkich miejscowości na podle-

głych im terenach, gdzie zostały założone obozy i kolonie letnie. Zadaniem przeprowadzenia wizji lokalnych będzie wydanie na miejscu wiążących zarządzeń, któreby gwarantowały bezpieczeństwo przebywających tam osób. Wizje winny być przeprowadzone przy udziale lekarzy urzędowych, aby doraźne zarządzenia uwzględniały również warunki sanitarne.

Do akcji należy przystąpić z całą energią i wnikliwością nie tolerując w żadnym przypadku niedbalstwa, lekomyślności lub opieszałości.

Niezależnie od tego należy wydać dostosowane do potrzeb miejscowych przepisy (rozporządzenia porządkowe), które zapewniałyby bezpieczeństwo życia przy kąpielach, pływaniu, jeżdżeniu łodziami itp. na wodach publicznych i prywatnych. Przepisy te winny uwzględniać m. in. następujące zasady:

1) Dostęp do wód publicznych i prywatnych, zwłaszcza w miejscowościach o znacznym zaludnieniu, jak również korzystanie z kąpieli, jeżdżenie łodziami, motorówkami, kajakami itp., a w zimie jazda na łyżwach, mogą odbywać się tylko w dozwolonych miejscach.

2) Właściciele, dzierżawcy i zarządcy terenów plażowych są obowiązani oznaczyć miejsce dozwolone dla kąpieli oraz utrzymywać ratowników wyposażonych we właściwy sprzęt i podręczne apteczki i przestrzegać, aby osoby kąpiące się nie przekraczały granic wyznaczonych w tym celu terenów. To samo dotyczy odpowiednio kierownictw obozów letnich, których uczestnicy korzystają z kąpieli. Zakazowi przekraczania oznaczonych miejsc kąpielowych nie podlegają tylko osoby, posiadające widoczne oznaki (np. specjalne czapki na głowie), wydawane przez upoważnione zrzeszenia sportowe, a stwierdzające umiejętność pływania. Podawanie i spożywanie na plażach napojów alkoholowych oraz dopuszczanie na plażę osób nietrzeźwych winno być bezwzględnie zakazane.

3) Środki służące do przewozu osób winny podlegać co pewien okres czasu kontroli technicznej, a wszelkie usterki winny być natychmiast usuwane. Ilość osób, która może korzystać jednorazowo z przewozu promem, łodzią motorową, łodzią zwykłą itp. powinna być ściśle określona. Pojemność promu wzgl. łodzi powinna być oznaczona w widocznym miejscu (nadmienia się, że stały przewóz na wodach publicznych w myśl art. 27 ustawy wodnej może odbywać się tylko za zezwoleniem władzy wodnej: w odniesieniu do wód prywatnych, jeśli przewóz ma być urządzony w celach zarobkowych, wymagane jest również pozwolenie).

Zarazem należy spowodować, aby omawiane przepisy były podane do publicznej wiadomości w drodze obwieszczeń, umieszczonych na tablicach w widocznych miejscach m. in. przy plażach i innych punktach dostępu do wód.

Osoby winne niezastosowania się do wydanych zarządzeń należy pociągnąć do odpowiedzialności karno-administracyjnej, przy czym odnośne sprawy winny być rozpatrywane jak najszybciej.

Minister Administracji Publicznej
w/z W. Wolski

Minister Ziem Odzyskanych
w/z Dubiel

Otrzymują:

1) Biuro Prezydialne Rady Ministrów,
2) Ministerstwo Oświaty,
3) Ministerstwo Komunikacji,
4) Ministerstwo Żeglugi,
5) Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych,
6) Komenda Główna Milicji Obywatelskiej.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
w Krakowie

Nr. Og. 40858/48

Kraków, d. 15 września 1948 r.

Odpis powyższego zarządzenia, nadesłanego przy piśmie Ministerstwa Oświaty z dnia 30. VIII. 1948 r. Nr. VII. OP. 2738/48 przesyłam do wiadomości i stosowania.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
Dr. St. Białas

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje Szkół wszelkiego typu oraz Domy Dziecka w Okręgu.

Poz. 80

Ministerstwo Oświaty
Warszawa

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OŚWIATY

z d. 9 września 1948 r. Nr. VI. DK - 1934/48

w sprawie organizacji i działalności ośrodków dydaktyczno-naukowych

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1. Powołuję do życia Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe.

§ 2. Polecam stosowanie instrukcji o organizacji i działalności ośrodków dydaktyczno- naukowych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wschodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach objętych niniejszym rozporządzeniem, a w szczególności Rozp. z dnia 26 lipca 1938 r. (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 6, poz. 220) dotyczącego ognisk metodycznych oraz Instrukcja w sprawie organizacji Pracowni Dydaktyczno-Naukowych z dnia 9. XI. 1946 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr. 11, poz. 337).

Minister
dr St. Skrzeszewski

Załącznik do rozporządzenia Min. Oświaty z dnia 9 września 1948 r. Nr. VI DK-1934/48.

INSTRUKCJA

o organizacji i działalności ośrodków dydaktyczno-naukowych

1. Celem unormowania i zespolenia wysiłków szerokich rzesz nauczycielskich w jak najskuteczniejszym przeprowadzeniu reformy szkolnej, oraz w ciągłym doskonaleniu zawodowym czynnych pracowników oświatowych, tworzy się dla przedmiotów nauczania objętych programem szkoły ogólnokształcącej trójstopniową organizację ośrodków dydaktyczno-naukowych.

a) Centralne Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe, organizowane przez Ministerstwo Oświaty;

b) Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe, organizowane przez Kuratoria Okręgów Szkolnych na podstawie decyzji Ministerstwa Oświaty;

c) Rejonowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe, organizowane za zgodą Ministerstwa Oświaty przez Kuratorium Okręgu Szkolnego na wniosek Kierowników Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych przedłożony w porozumieniu z zainteresowanymi terytorialnie inspektoratami szkolnymi.

2. Na terenie każdego Kuratorium Szkolnego powinien powstać jeden Okręgowy Ośrodek Dydaktyczno-Naukowy dla danego przedmiotu.

3. Na czele każdego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego stoi kierownik Ośrodka, wybitny fachowiec danego przedmiotu nauczania, który dobiera sobie w razie potrzeby odpowiednie siły pomocnicze. Kierowników Centralnych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych powołuje bezpośrednio Ministerstwo Oświaty, kierowników Okręgowych i Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych powołuje Ministerstwo na wniosek Kuratora danego Okręgu Szkolnego, przedstawiony w porozumieniu z odnośnymi kierownikami Centralnych Ośrodków.

Zniżka godzin przysługująca kierownikom Centralnych, Okręgowych i Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych zostanie określona osobnym rozporządzeniem.

4. Centralne Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe oddziaływują w kierunku:

a) podniesienia poziomu i wyników nauczania w zakresie danego przedmiotu w szkołach wszelkich typów,

b) doskonalenia drogą: instrukcji, wzajemnych kontaktów i samokształcenia nauczycieli wszelkich typów szkół zarówno pod względem przedmiotowym, jak i metodyczno-dydaktycznym.

Centralne Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe skupiają wybitnych metodyków naukowców i praktyków danego przedmiotu, przy ich pomocy opracowują wytyczne i organizują zgodnie z intencjami Ministerstwa pracę Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych.

5. Do zakresu działania kierownika Centralnego Ośrodka należy:

a) czuwanie nad całością działalności wszystkich Ośrodków Dydaktycz-Naukowych danego przedmiotu nauczania,

b) organizowanie w porozumieniu z właściwym Kuratorium Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych, uzgadnianie z kierownikiem Okręgowego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego i władzami kuratoryjnymi potrzeby powstania Rejonowych Ośrodków oraz opiniowanie nadesłanych przez Kuratoria w tej sprawie wniosków,

c) organizowanie centralnej akcji zmierzającej w kierunku podniesienia poziomu naukowego i metodycznego danego przedmiotu,

d) informowanie w kwestiach programowych, wydawniczych, zaopatrzenia w pomoce szkolne Ośrodków terenowych i o wynikach prac dokonanych przez Ośrodki Centralne,

e) zbieranie dzieł naukowych i metodycznych, oraz wszelkich naukowych pomocy umożliwiających badanie podstaw nauczania, informowanie nauczycielstwa o wynikach tych prac za pośrednictwem biuletynu,

f) współpraca z towarzystwami naukowymi,

g) współpraca z czasopismami fachowymi,

h) współpraca z Komisjami Przedmiotowymi Oceny Pomocy Szkolnych,

i) współpraca w organizowaniu kursów nauczycielskich,

j) instruowanie i udzielanie odpowiedzi na zapytania zgłaszane ze strony władz szkolnych, dyrekcji szkół i nauczycieli w sprawach nauczania danego przedmiotu z wyłączeniem opiniowania pracy poszczególnych nauczycieli w szkole,

k) organizowanie konferencji i zjazdów specjalistów w zakresie danego przedmiotu nauczania,

l) wyjazdy w teren dla instruowania, zbierania doświadczeń i kontroli pracy Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych,

ł) inicjowanie i organizowanie badań w zakresie dydaktyki nauczania danego przedmiotu,

m) planowe i systematyczne obserwowanie możliwości i najlepszych sposobów realizowania programów osiąganych wyników, oraz stosowanych metod pracy przez zbieranie materiałów z własnej praktyki oraz przez udział w konferencjach Ośrodków, zebraniach fachowych, podczas zwiedzania szkół, obserwacji egzaminów, za pośrednictwem ankiet, prasy fachowej itd.

6. Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe skupiają naukowców, metodyków i nauczycieli danego przedmiotu działających na terenie Okręgu bez względu na wykształcenie, kwalifikacje i typ szkoły, w której pracują.

Drogą wzajemnych kontaktów, wzajemnej koleżeńskiej pomocy, drogą dzielenia się doświadczeniami naukowymi zmierzają do podniesienia poziomu nauczania danego przedmiotu.

Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe mają za zadanie współpracę z Centralnym Ośrodkiem

Dydaktyczno-Naukowym i z Kuratorium w systematycznym podnoszeniu poziomu naukowego i metodycznego nauczycieli, szkół ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, zakładów wychowawczych itp. drogą:

a) wymiany i upowszechnienia doświadczeń i prób w pracy szkolnej,

b) organizowania samokształcenia,

c) wzbogacania literatury metodycznej,

d) planowania pracy metodycznej,

e) organizowania kursów, konferencji i dyskusji,

f) organizowania wzorowych pracowni szkolnych.

7. Do zakresu działania kierownika Okręgowego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego należy:

a) organizowanie i czuwanie nad pracą istniejących lub powstających Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych,

b) organizowanie akcji zmierzającej w kierunku podniesienia poziomu naukowego i metodycznego danego przedmiotu przez zbieranie, przekazywanie i upowszechnianie cennych doświadczeń w pracy szkolnej,

c) omawianie programów nauczania w dostępnej prasie,

d) organizowanie zjazdów i konferencji oraz lekcji przykładowych, pokazów pomocy naukowych itd.,

e) współdziałanie w pracach konferencji rejonowych ZNP.,

f) instruowanie o możliwościach i wykorzystaniu pomocy szkolnych i naukowych oraz ocena tych pomocy,

g) opieka nad zaopatrzeniem szkół w pomoce szkolne i naukowe,

h) opiniowanie działalności podległych Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych i występowanie w sprawie powołania nowych,

i) inicjowanie i prowadzenie prac badawczych w zakresie dydaktyczno-naukowym, a w szczególności nad realizacją programów nauczania w Okręgach,

j) udzielanie odpowiedzi na zapytania zgłaszane przez władze szkolne ,dyrekcje szkół i nauczycieli w sprawach nauczania danego przedmiotu oraz odwiedzanie lekcji i udzielanie porad nauczycielom z wyłączeniem opiniowania ich pracy w szkole,

k) projektowanie i współdziałanie z władzami szkolnymi przy organizowaniu kursów dydaktyczno-naukowych dla nauczycieli.

8. Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe dla poszczególnych przedmiotów obejmują swoim zasięgiem cały teren danego Okręgu Szkolnego.

Wybór punktu w którym ma być zorganizowany Okręgowy Ośrodek danego przedmiotu zależy od warunków jakie są potrzebne dla należytego funkcjonowania Ośrodka. Mianowicie: odpowiedni lokal, możliwości współpracy z towarzystwami, instytucjami i zakładami naukowymi, z organizacjami społecznymi i zawodowymi, z muzeami, ośrodkami przemysłowymi lub rolnymi, ogrodami botanicznymi, konserwatoriami muzycznymi, z ośrodkami wychowania fizycznego.

Ponieważ Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe mają służyć **nauczycielstwu wszystkich typów szkół,** praca w Ośrodkach winna odbywać się na zebraniach plenarnych, gdzie poruszane będą bądź zagadnienia interesujące wszystkich nauczycieli danego przedmiotu, bądź zagadnienia specjalne skupiające nauczycieli pewnego typu szkoły, względnie określonego poziomu nauczania.

Działalność każdego Ośrodka winna być oparta na jak najszerszej współpracy z wyżej wspomnianymi czynnikami, a przede wszystkim ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego. Kierownicy Ośrodków winni utrzymać najżywszy kontakt z Komisjami Konferencji Rejonowych, w szczególności przez uzgadnianie organizacji, planowanie kierunku dydaktyczno-naukowego, oraz dobieranie prelegentów z zakresu poszczególnych specjalności na konferencje rejonowe.

9. Rejonowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe są organizowane przez Kuratoria Okręgów Szkolnych na wniosek kierowników Okręgowych Ośrodków dla realizowania w obrębie swojego rejonu celów ustanowionych dla Okręgowych Ośrodków z wyjątkiem zawartych w punkcie 7 a).

Rejon obejmuje jeden lub kilka powiatów.

10. Ośrodki Okręgowe i Rejonowe są organizowane na terenie poszczególnych Kuratoriów w porozumieniu z kierownikami odpowiednich Centralnych Ośrodków, a tworzenie ich będzie odbywało się stopniowo, w miarę jak zaistnieją odpowiednie warunki personalne, lokalowe i budżetowe.

11. W celu umożliwienia należytego działania Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych Ministerstwo uwzględni w budżecie corocznym sumy na wydatki organizacyjno- administracyjne i na urządzenie Ośrodków. Ministerstwo będzie przekazywać w określonych terminach za pośrednictwem Kuratoriów odpowiednie fundusze na ten cel. Kuratoria przekażą poszczególnym Ośrodkom kwoty według rozdzielnika zaprojektowanego przez Kuratorium i zatwierdzonego przez Ministerstwo.

12. Kierownicy Centralnych Ośrodków podlegają bezpośrednio Ministerstwu Oświaty, kierownicy Okręgowych i Rejonowych Ośrodków Kuratorium.

13. W celu uzgodnienia ogólnych wytycznych działalności Ośrodków ze specjalnymi potrzebami terenu odbywa się raz do roku w każdym Kuratorium konferencja kierowników wszelkich Ośrodków Okręgowych i Rejonowych z udziałem przedstawiciela Ministerstwa Oświaty.

14. Celem uzgodnienia działalności wszystkich ośrodków danego przedmiotu nauczania kierownik Centralnego Ośrodka odpowiedniego przedmiotu w miarę potrzeby zwołuje w terminie o-

kreślonym przez Ministerstwo Oświaty zjazdy kierowników Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych.

15. Odnośnie Okręgowych i Rejonowych Ośrodków wychowania fizycznego zostaną wydane oddzielne instrukcje.

16. Opiekę i kontrolę Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych na terenie Kuratorium sprawuje naczelnik wydziału wzgl. wizytator wyznaczony w tym celu przez Kuratora Okręgu Szkolnego.

17. Odnośnie Centralnych, Okręgowych i Rejonowych Ośrodków przedmiotów zawodowych obowiązuje Instrukcja z dn. 12 II. 1947 r. (nr III. OK—494/47) w sprawie organizacji ośrodków dydaktyczno-naukowych w szkolnictwie zawodowym.

Nr. R. 1581/48.

Poz. 81

Ministerstwo Oświaty
Warszawa

Odpis

Zarządzenie Ministra Oświaty

z dnia 6 sierpnia 1948 r. Nr. III OK 3791/48
w sprawie egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych.

Na podstawie art. 4 dekretu z dnia 23 listopada 1945 r. o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym (Dz. U. R. P. Nr. 2 z r. 1946, poz. 9) zarządzam co następuje:

§ 1. Celem umożliwienia zdobycia kwalifikacji zawodowych do nauczania określonych przedmiotów w szkołach i na kursach zawodowych osobom, które nie ukończyły studiów niezbędnych do uzyskania kwalifikacji w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 774) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 976) — ustanawia się na czas **od dnia 29 stycznia 1952 r.** egzaminy państwowe przeprowadzone w myśl zasad niniejszego zarządzenia.

§ 2. Egzaminy państwowe, o których mowa w § 1 mogą być składane z następujących przedmiotów:

Grupa I: język polski, język rosyjski, język angielski, język francuski, język niemiecki, historia, nauka o Polsce i świecie współczesnym, geografia, matematyka, fizyka, chemia i biologia.

Grupa II: wszystkie przedmioty zaliczone w programach nauki poszczególnych szkół zawodowych do przedmiotów zawodowych i specjalnych za wyjątkiem zajęć warsztatowych oraz przedmioty pomocnicze nie wymienione w grupie I.

Nadto każdy kandydat obowiązany jest zdać egzamin dodatkowy z zakresu nauki o Polsce i świecie współczesnym.

§ 3. Egzaminy państwowe z przedmiotów zaliczonych w § 2 do grupy I przedmiotów, zdaje się przed Państwowymi Komisjami Egzaminacyjnymi właściwymi do przeprowadzania uproszczonych egzaminów państwowych na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w myśl zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 7 lutego 1948 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr. 4, poz. 53) i według programów obowiązujących przed tymi Komisjami z tą zmianą, że dopuszczenie do egzaminów będzie oceniane w myśl zasad niniejszego zarządzenia oraz, że świadectwo ze złożonego egzaminu będzie wystawione według wzoru załączonego do niniejszego zarządzenia.

Egzaminy z przedmiotów zaliczonych w § 2 do grupy II składa się przed Państwowymi Komisjami Egzaminacyjnymi powołanymi przez Ministra Oświaty przy Kuratoriach Okręgów Szkolnych i uczelniach wyższych w myśl programów ustalonych przez Ministra Oświaty. Państwowa Komisja Egzaminacyjna składa się z przewodniczącego, jego zastępcy lub zastępców oraz potrzebnej ilości członków.

§ 4. Świadectwo złożenia egzaminu państwowego z jednego lub kilku przedmiotów jest dowodem spełnienia w tym zakresie jednego z warunków potrzebnych do uzyskania dyplomu uprawniającego do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych.

§ 5. Warunki dopuszczenia do egzaminu, tryb działalności Państw. Komisji Egzaminacyjnych oraz sposób przeprowadzania egzaminów określa regulamin stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1948 r.

minister
(—) dr St. Skrzeszewski

Regulamin

egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych.

§ 1. Do egzaminu z jednego lub kilku przedmiotów mogą być dopuszczone osoby, które:

a) posiadają obywatelstwo polskie,

b) ukończyły co najmniej seminarium nauczycielskie, liceum ogólnokształcące pedagogiczne lub zawodowe, albo szkołę równorzędną,

c) odbyły przed zgłoszeniem się do egzaminu co najmniej 2-letnią praktykę pedagogiczną z zakresu przedmiotu lub przedmiotów, z których zamierzają składać egzamin w wymiarze nie mniejszym niż 6 godzin tygodniowo uznaną przez władzę szkolną za zadawalającą lub co najmniej 3-letnią praktykę zawodową nie nauczycielską z tego zakresu.

W przypadkach wyjątkowych może być dopuszczona do egzaminu osoba, która nie odpowiada warunkom, określonym w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, o ile wykaże się długoletnią pracą nauczycielską lub odpowiednią praktyką zawodową nie nauczycielską.

§ 2. Nauczyciele czynni wnoszą podania o dopuszczenie do egzaminu przez dyrekcje szkoły

i Kuratorium Okręgu Szkolnego do Ministerstwa Oświaty. Inne osoby wnoszą podania wprost do Ministerstwa Oświaty.

W podaniu należy wyraźnie określić z jakiego przedmiotu względnie przedmiotów zamierza kandydat składać egzamin oraz podać jakie posiada studia, praktykę zawodową nauczycielską i nie nauczycielską.

Do podania należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia, b) dowód obywatelswa polskiego, c) świadectwo ukończenia esminarium nauczycielskiego, liceum ogólnokształcącego, pedagogicznego lub zawodowego albo szkoły równorzędnej i ewentualnie świadectwo z ukończenia studiów wyższych, d) świadectwo odbytej praktyki pedagogicznej (w jakim czasie, jakich przedmiotów nauczał i w jakiej ilości godzin tygodniowo) wystawione przez odnośną dyrekcję szkoły, albo e) świadectwo odbytej praktyki nienauczycielskiej z zakresu przedmiotów, z których zamierza składać egzamin.

Dokumenty powinny być dołączone w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach.

§ 3. O dopuszczeniu do egzaminu decyduje Minister Oświaty.

Decyzję o dopuszczeniu do egzaminu wraz z dokumentami osobistymi danego kandydata Ministerstwo Oświaty przesyła do właściwej Państwowej Komisji Egzaminacyjnej zawiadamiając o tym równocześnie zainteresowanego.

§ 4. Opłaty za egzaminy zostaną ustalone oddzielnie.

§ 5. Egzaminy z przedmiotów wymienionych w grupie II. § 2 zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 6 sierpnia 1948 r. Nr III OK—3791/48, składane są przed Komisjami Egzaminacyjnymi zorganizowanymi przy uczelniach wyższych i Kuratoriach Okręgów Szkolnych w myśl zasad niniejszego regulaminu.

Minister Oświaty może wyznaczyć swego delegata do każdej z Komisyj na prawach członka Komisji — celem przeprowadzenia przede wszystkim egzaminu dodatkowego z nauki o Polsce i świecie współczesnym.

§ 6. Egzamin dzieli się na dwie części: a) egzamin piśmienny i b) egzamin ustny.

Egzamin piśmienny odbywa się pod nadzorem i obejmuje jeden temat wybrany przez kandydata spośród dwóch mu przedstawionych.

Na opracowanie tematu przeznacza się 6 godzin.

Jako egzamin piśmienny z niektórych przedmiotów może służyć wykonanie pracy konstrukcyjnej lub laboratoryjnej. Czas wyznaczony na wykonanie takiej pracy nie może przekraczać 8 godzin.

Przy egzaminie piśmiennym wolno używać kandydatowi tylko środków pomocniczych wskazanych przez Komisję. Przekroczenie tego przepisu może pociągnąć za sobą usunięcie kandydata od zdawania egzaminu w danym terminie.

§ 7. O dopuszczeniu do egzaminu ustnego decyduje Komisja na podstawie wyniku egzaminu piśmiennego.

Egzamin ustny musi się odbyć w tym terminie egzaminacyjnym i przed tą samą Komisją, co egzamin piśmienny.

§ 8. Przy egzaminie ustnym kandydat powinien — oprócz znajomości przedmiotu, wykazać także znajomość zasad dydaktyki tego przedmiotu.

§ 9. Kandydaci, którzy nie ukończyli polskiej szkoły średniej powinni wykazać, że nie tylko władają poprawnie językiem polskim, ale nadto zdać osobno egzamin z języka polskiego, z historii i geografii Polski w zakresie programu gimnazjum ogólnokształcącego, traktowanych razem jako jeden przedmiot egzaminacyjny.

Komisja może w przypadkach zasługujących na uwzględnienie zwolnić kandydata od tego egzaminu.

§ 10. Egzamin ustny trwa z jednego przedmiotu najwyżej godzinę.

§ 11. Z przebiegu egzaminu prowadzi się protokół, który podpisują przewodniczący: delegat Ministra i egzaminatorowie. Decyzja co do ostatecznego wyniku egzaminu zapada większością głosów przy uwzględnieniu zarówno wyniku egzaminu piśmiennego jak i ustnego.

Decyzję ogłasza się kandydatowi zaraz po egzaminie.

§ 12. W razie ujemnego wyniku egzaminu kandydat może się zgłosić ponownie do egzaminu z tego samego przedmiotu nie wcześniej niż po upływie czasu wyznaczonego przez Komisję.

Jeżeli ujemny wynik dotyczy tylko egzaminu dodatkowego z nauki o Polsce i świecie współczesnym lub też egzaminu dodatkowego o którym mowa w § 9, powtórny egzamin obejmuje wyłącznie egzamin dodatkowy z nauki o Polsce i świecie współczesnym lub egzamin dodatkowy określony w § 9.

Zgłaszając się do ponownego egzaminu kandydat powinien wnieść ponownie przepisaną opłatę egzaminacyjną.

§ 13. Program egzaminu z poszczególnych przedmiotów zostanie ogłoszony oddzielnie.

§ 14. Kandydat, który złożył egzamin z wynikiem pomyślnym otrzymuje świadectwo według wzoru załączonego do niniejszego regulaminu.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna

przy . . . .

w . . . .

D y p l o m

Ob. . . . .

urodzony(a) dnia . . . . roku . .

w . . . . pow. . . . .

złożył przed Państwową Komisją Egzaminacyjną

przy . . . .

w . . . . powołaną na pod-

stawie zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 6 sierpnia 1948 r. w sprawie egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr . . . . poz. . . . . .) egzamin z . . . .
. . . .
. . . .
z wynikiem . . . .

Dyplom niniejszy jest dowodem spełnienia w zakresie przedmiotu, z którego złożono egzamin, jednego z warunków potrzebnych do uzyskania kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 X. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 774) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 26 XII. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 976).

Członkowie Komisji Egzaminacyjnej — Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Kraków, d. 16 września 1948 r.
Nr. III P-39682/48

Spr.: Zarządzenie w sprawie egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych.

Przesyłam odpis Zarządzenia Ministra Oświaty z dn. 6 sierpnia 1948 r. Nr. III CK-3791/48, w sprawie egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych, odpis Regulaminu tych egzaminów oraz odpis wzoru dyplomu złożenia egzaminu — do wiadomości i zastosowania.

Złożenie egzaminu i uzyskanie dyplomu powyżej wspomnianego będzie dowodem spełnienia w zakresie przedmiotu, z którego złożono egzamin, jednego z warunków potrzebnych do uzyskania kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawod. w myśl rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 91, poz. 774) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 28. III. 1934 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 110, poz. 976) i dlatego zachęcam Nauczycielstwo do skorzystania z możności uzyskania pełnych kwalifikacyj zawodowych do nauczania.

Egzaminy powyżej wspomniane przeprowadzone będą do dnia 29 stycznia 1952 roku.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
Dr. St. Białas

Otrzymują:
wszystkie szkoły i kursy zawodowe w Okręgu.

Poz. 82

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Kraków, d. 29 lipca 1948 r.
Nr. O. OF. 33951/48

W związku z uzgodnioną z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (pismo z dnia 19. 7. 1948 r. Nr. 211/01/38) zmianą dotychczasowego sposobu prowadzenia ewidencji dla celów ubezpieczeniowych tych pracowników, za których składki są regulowane centralnie — zarządzam co następuje:

1. W nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 września 1948 r. Inspektoraty Szkolne, Kierownictwa wszystkich typów szkół państwowych, publicznych, średnich zawodowych, szkół prywatnych zasilanych etatami przez Państwo, państwowych Domów Dziecka i innych państwowych instytucyj, podległe bezpośrednio Kuratorium, sporządzą jednorazowo imienne wykazy tych pracowników, za których składki ubezpieczeniowe opłacane są centralnie i prześlą je do terenowo właściwych im ubezpieczalni społecznych.

Wykazy te należy sporządzić oddzielnie dla pracowników publiczno-prawnych (etatowych, tymczasowych i prowizorycznych) i oddzielnie dla pracowników prywatno-prawnych (kontraktowych).

W wykazie prywatno-prawnych należy oznaczyć pracowników umysłowych literą „U" a pracowników fizycznych literą „R".

(Wyjaśnia się, że pracownikiem publiczno-prawnym jest w zrozumieniu ustawy każdy nauczyciel i urzędnik posiadający dekret mianowania go tymczasowym, prowizorycznym lub stałym). Posiadanie pełnej grupy uposażeniowej na podstawie zawartej umowy nie jest równoznaczne z mianowaniem danego pracownika etatowym.

Przy sporządzaniu wykazów należy tę sprawę dokładnie zbadać, by nie popełnić błędu.

Centralnemu przekazywaniu składek ubezpieczeniowych podlegają wszyscy pracownicy, których uposażenie lub wynagrodzenie wypłaca Kuratorium w listach płacy z § 1 (Płace).

Do wykazów należy dołączyć zgłoszenia na formularzu Nr. 1 tych pracowników zatrudnionych w danym zakładzie pracy w charakterze kontraktowych, którzy dotychczas nie zostali jeszcze przez Kierownictwa urzędów i szkół do ubezpieczenia formalnie zgłoszeni.

Formularze muszą być wypełnione bardzo dokładnie, a przede wszystkim należy zaznaczyć, czy i w jakim innym jeszcze zakładzie pracy oraz w jakim charakterze (publiczno czy prywatno-prawny) jest zatrudniony równocześnie ten pracownik.

Wykazy te należy sporządzić na podstawie stanu zatrudnienia pracowników w dniu 1. 9. 1948.

Niezależnie od wspomnianych wyżej jednorazowych wykazów według stanu na dzień 1. 9. 1948, wymienione wyżej zakłady pracy i inspektoraty szkolne będą przedkładały właściwym terytorialnie ubezpieczalniom społecznym comiesięcznie w terminie do dnia 10 następnego miesiąca liczbowe wykazy omawianych pracowników za miesiąc poprzedni z rozbiciem na publiczno i prywatno-prawnych, podając imiennie pracowników zwolnionych lub nowoprzyjętych w danym

miesiącu. Wykazy te oraz zmiany stanu zatrudnienia w danym miesiącu — należy sporządzać ściśle według załączonych do niniejszego zarządzenia wzorów.

2) Każdego nowozatrudnionego pracownika przyjętego w charakterze pracownika kontraktowego — winien Inspektor Szkolny lub Kierownik danego zakładu pracy zgłosić do ubezpieczenia na przepisanym formularzu Nr. 1. (Druki można otrzymać w miejscowej ubezpieczalni) w ciągu dni 7, a jeżeli zakład pracy znajduje się poza siedzibą ubezpieczalni, w ciągu dni 10-ciu.

Zwraca się uwagę, że formularze należy wypełniać czytelnie i bardzo dokładnie, w sposób określony w punkcie 1.

Zaznacza się, że zbędne jest wygłaszanie (wymeldowywanie) na indywidualnych formularzach tych pracowników, za których składki są regulowane centralnie, ponieważ wygłaszania te zastępuje imienny wykaz zmian stanu zatrudnienia dołączany do comiesięcznych wykazów liczbowych.

3) Składki ubezpieczeniowe za pracowników nie podlegających centralnemu przekazywaniu składek tj. za pracowników opłacanych z funduszów szkolnych, warsztatowych lub kredytów rzeczowych przyznawanych przez Kuratorium na opłacenie wynagrodzeń pracowników — należy wpłacać bezpośrednio do właściwych terytorialnie ubezpieczalni na ogólnie obowiązujących zasadach i przepisach, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu społecznym.

W odniesieniu do tej kategorii pracowników obowiązują nadal indywidualne zgłoszenia na form Nr. 1 i wymeldowania na form. Nr. 6 oraz obliczanie składek za pomocą wykazów stanu zatrudnienia i deklaracyj składek lub, po porozumieniu z ubezpieczalnią — w sposób uproszczony, za pomocą samych deklaracyj składek.

4) Korespondencję wynikłą pomiędzy ubezpieczalniami a podległymi Kuratorium urzędami, szkołami i instytucjami należy załatwiać natychmiast i definitywnie tak, aby ubezpieczony nie ponosił szkody z przewlekania się sprawy lub nie przestrzegania obowiązujących terminów.

W wypadkach wątpliwych o wyjaśnienie należy się zwracać wprost do właściwie terytorialnej ubezpieczalni społecznej.

Ze względu na ważność tych zagadnień polecam ścisłe przestrzeganie i wykonanie niniejszego zarządzenia.

Ob. Ob. Inspektorzy Szkolni oraz Kierownicy wszystkich rodzajów szkół i podległych im instytucji są osobiście odpowiedzialni za prawidłowe i punktualne wykonywanie wszystkich czynności związanych z ubezpieczeniem podległych im pracowników zgodnie z art. 21 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28. 3. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396), oraz wydanego z upoważnienia powyższego artykułu rozporządzenia wykonawczego Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 818).

Dotychczas wydane moje zarządzenia w sprawie ubezpieczeń społecznych tracą ważność z dniem ogłoszenia tego zarządzenia.

w z. Kurator Okręgu Szkolnego
J. Gruszecki
Naczelnik Wydziału

. . . . dnia . . . . 1948 r.
(nazwa zakładu pracy)
Nr. K. P. . . . .

Do
Ubezpieczalni Społecznej
w . . . .

Przedkładam wykaz liczbowy pracowników państwowych zatrudnionych w tut. zakładzie pracy na miesiąc . . . . 1947 r.

Wyszczególnienie	Publiczno prawni (etatowi)	Pryw. prawni (kontrakt) „U“	Pryw. prawni (kontrakt) „R“	Razem
Stan (z poprzedniego miesiąca) w dniu				
Przybyło w miesiącu sprawozdawczym				
Razem				
Ubyło w miesiącu sprawozdawczym				
Stan na dzień				

Załącz. . . . .

. . . .
(podpis firmowy pracodawcy)

Uwaga: do niniejszego wykazu należy dołączyć imienny wykaz zmian pracowników, którzy w danym miesiącu podjęli względnie opuścili pracę — według wzoru:

Imienny wykaz zmian zaistniałych w stanie zatrudnienia pracowników państwowych publiczno-prawnych (etatowych) w ciągu miesiąca . . . . 1947 r.

L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Charakter zatrudnienia	Data podjęcia pracy	Data opuszczenia pracy	Uwagi

Data: . . . . , ...

(podpis firmowy pracodawcy)

Imienny wykaz zmian zaistniałych w stanie zatrudnienia pracowników państwowych prywatno-prawnych (kontraktowych) w ciągu miesiąca . . . . 1947 r.

L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Charakter zatrudnienia	Data podjęcia pracy	Data opuszczenia pracy	Uwagi

Data: . . . . , ...

(podpis firmowy pracodawcy)

Uwaga: do niniejszego wykazu należy dołączyć zgłoszenie na formularzu Nr. 1 pracowników kontraktowych nowoprzyjętych.

Poz. 83

Wykaz Państwowych Szkół średnich ogólnokształcących w Okręgu Szkolnym Krakowskim w roku szk. 1948/49

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu
1.	Szkoła Ogólnokształcąca stopnia podstawowego i lic. im. A. Asnyka .	Biała Krakowska	ul. Legionów 25
2.	Państw. Szkoła Ogólnokształcąca stopnia licealnego im. K. Wielkiego .	Bochnia	pl. Brodzińskiego 1
3.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego	Brzesko	Kościuszki 283
4.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. St. Staszica	Chrzanów	Piłsudskiego 28
5.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego	Kęty	Kościuszki 1
6.	Szkoła Ogólnokształcąca stopnia podstawowego i lic. im. B. Nowodworskiego	Kraków	pl. Groble 9

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu
7.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. św. Jacka	Kraków	Sienna 11
8.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. J. Sobieskiego	,,	Sobieskiego 9
9.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. H. Sienkiewicza	,,	Krupnicza 2
10.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. J. Kochanowskiego	,,	Kochanowskiego 5
11.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowowego i lic. im. T. Kościuszki	,,	Zamojskiego 6
12.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. A. Mickiewicza	,,	Starowiślna 48
13.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. A. Witkowskiego	,,	gen Świerczewskiego 12
14.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. J. H. Wrońskiego	,,	Michałowskiego 10
15.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. Kr. Wandy	,,	Oleandry 8
16.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i lic. im. J. Joteyko	,,	Podwale 6
17.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego	Krynica	p. loco
18.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i lic.	Krzeszowice	p. loco
19.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. T. Kościuszki	Miechów	Racławicka 23
20.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego	Mościce	p. loco
21.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia lic. im. T. Kościuszki	Myślenice	p. loco
22.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. J. Długosza	Nowy Sącz	Długosza 1
23.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. B. Chrobrego	,,	Jagiellońska 63
24.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. S. Goszczyńskiego	Nowy Targ	Krasińskiego 1
25.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. K. Wielkiego	Olkusz	Augustiańska 30
26.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. St. Konarskiego	Oświęcim	Kolejowa 1
27.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia liceal. im. T. Kościuszki	Radłów	p. loco
28.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. K. Brodzińskiego	Tarnów	Piłsudskiego 2
29.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. J. Tarnowskiego	,,	Legionów 21
30.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. A. Mickiewicza	,,	Nowy Świat 24
31.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. M. Wadowity	Wadowice	Mickiewicza 10
32.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i liceal. im. J. Matejki	Wieliczka	Rynek Główny 1
33.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. O. Balzera	Zakopane	Chramcówki

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu
34.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. M. Kopernika	Żywiec	Słowackiego 2
35.	Państw. Szkoła ogólnokształcąca stopnia licealnego im. T. Kościuszki	Dąbrowa Tarn.	—
36.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i licealnego	Jaworzno	—
37.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i licealnego	Siersza k. Trzebini	—
38.	Szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i licealnego im. Marii Konopnickiej	Nowy Sącz	—

Poz. 84

Wykaz niepaństwowych Szkół średnich ogólnokształcących w Okręgu Szkolnym Krakowskim w r. szk. 1948/49

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Poczta wzgl. powiat
1.	Pryw. Gimn. Koeduk.	Andrychów	—	pow. Wadowice
2.	,, ,, im. W. Witosa	Brzesko Nowe	—	pow. Miechów
3.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Ciężkowice	—	pow. Tarnów
4.	,, ,, Koeduk.	Charsznica	—	pow. Miechów
5.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Dobczyce	—	pow. Myślenice
6.	,, ,, Koed.	Gdów	—	pow. Myślenice
7.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Grybów	—	pow. Nowy Sącz
8.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Jordanów	—	pow. Myślenice
9.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Kalwaria Zebrz.	—	pow. Wadowice
10.	,, ,, i Liceum Ks. Misjonarzy	Kraków	Misjonarzy 37	
11.	,, ,, i Liceum im. Ks. Konarskiego	,,	Czapskich 5	—
12.	,, ,, I Lic. im. św. Rodziny (Zen.)	,,	Pędzichów 15	—
13.	,, ,, i Lic. im. Münnichowej	,,	Potockiego 14	—
14.	,, ,, ,, im. SS. Urszulanek	,,	Starowiślna	—
15.	, ,, ,, Żeń. SS. Prezentek	,,	św. Jana 7	—
16.	,, ,, Koeduk. St. Żeromskiego	Krościenko n/D.	—	pow. N. Targ.
17.	,, ,, ,,	Książ Wielki	—	pow. Miechów
18.	, ,, i Liceum	Limanowa	—	pow. Limanowa
19.	,, ,, ,,	Mszana Dolna	—	—
20.	,, ,, ,,	Muszyna	—	pow. Nowy Sącz
21.	,, ,, ,,	Niepołomice	—	pow. Bochnia
22.	,, ,, ,, SS. Niepokalanek	Nowy Sącz	—	—
23.	,, ,, Koed. im. Wł. Łokietka	Ojców	—	pow. Olkusz
24.	,, ,, męsk. Tow. Salezjańskiego	Oświęcim	—	—
25.	,, ,, i Liceum Koed. im. J. Kasprowicza	Poronin	—	pow. N. Targ
			—	pow. Miechów
26.	,, ,, im. B. Głowackiego	Proszowice		
27.	,, ,, i Lic. Koed.	Rabka	—	pow. N. Targ
28.	,, ,, Klimatyczne RTPD.	Sucha	—	pow. Wadowice
29.	,, ,, Koeduk.	Słomniki	—	pow. Miechów
30.	,, ,, i Liceum Żeńsk. PP. Benedykt.	Staniątki	—	pow. Bochnia
31.	,, ,, i Liceum Koed. OO. Cystersów	Szczyrzyc	—	pow. Limanowa
32.	,, ,, SS. Urszulanek	Tarnów	—	—
33.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Tuchów	—	pow. Tarnów
34.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Ujanowice	—	pow. Nowy Sącz
35.	,, ,, Męsk. OO. Pallotynów	Wadowice	—	—
36.	,, ,, i Liceum Koeduk.	Wolbrom	—	pow. Olkusz
37.	,, ,, i Liceum	Stary Sącz	—	pow. Nowy Sącz

Poz. 85

Wykaz Zakładów Kształcenia Nauczycieli na terenie Okr. Szk. Krak. w roku szk. 1948/49

L. p.	Zakład	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Powiat
1.	Państw. Liceum Pedagog. Koeduk.	Biała	Komorowicka 27	Biała
2.	Państw. Liceum Pedagog. Koeduk.	Bochnia	Stasiaka 1	Bochnia
3.	Państw. Lic. Pedag. Męskie	Kraków	Podbrzezie 10	
4.	Państw. Lic. Pedag. Żeńskie	,,	Skawińska B, 7	
5.	Państw. Lic. dla Wychow. Przedszk.	,,	Podbrzezie 3	
6.	Państw. Lic. Pedagog. Koed.	Krzeszowice	—	Chrzanów
7.	Państw. Lic. Pedagog. Koed.	Limanowa	Sowliny	Limanowa
8.	Państw. Lic. Pedagog. Żeńskie	Nowy Sącz	Jagiellońska	Nowy Sącz
9.	Państw. Lic. dla Wychow. Przedszk.	Rabka	Słoneczna 1	Nowy Targ
10.	Państw. Lic. Pedagog. Męskie	Stary Sącz	Dworska	Nowy Sącz
11.	Państw. Lic. Pedagog. Koed.	Tarnów		Tarnów
12.	Państw. Lic. Pedagog. Koed.	Zakopane	Chramcówki	Nowy Targ
13.	Państw. Kurs (2-letni) Liceum Pedagogicznego dla Dorosłych	Kraków	Smoleńsk 7	

Poz. 86

Wykaz Państwowych szkół przemysłowych w OSK. w roku szk. 1948/49

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państw. Męsk. Gimnazjum Mechaniczne	Grybów	Nowy Sącz
Państw. Męsk. Liceum Mechan. I stopnia		
Państw. Męsk. Gimnazjum Stolarskie	Kalwaria Zebrzyd.	Wadowice
Państw. Męsk. Liceum Przem. Drzew. I stopnia		
Państw. Męsk. Szkoła Przemysł. obejmująca:	Kraków ul. Krupnicza 44	Kraków Miasto
a) Państw. Gimnazjum Mechaniczne,		
b) Państw. Gimnazjum Elektryczne,		
c) Państw. Gimnazjum Zegarmistrzowskie,		
d) Państw. Gimnazjum Miernicze.		
e) Państw. Liceum Mechaniczne,		
f) Państw. Liceum Elektryczne,		
g) Państw. Liceum Budowlane,		
h) Państw. Liceum Chemiczne,		
i) Państw. Liceum Mechaniczne I stopnia,		
j) Państw. Liceum Przem. Elektrycznego I stopnia,		
k) Państw. 4-letnie Liceum Zegarmistrzowskie,		
l) Państw. 4-letnie Liceum Miernicze,		
ł) Państw. 4-letnie Liceum Budowlane.		
Państw. Liceum Techniki Dentystycznej	Kraków ul. Kapucyńska 2	jw.

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państwowa Żeńska Szkoła Przemysłowa Nr. 1 obejmuje: a) Państwowe Liceum Przemysłu Odzieżowego, b) Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie, c) Państwowe Żeńskie Gimnazjum Bieliźniarskie, d) Państw. Żeńskie Gimnazjum Koronkarsko-Hafciarskie, e) Państw. Kurs Pedagog. dla Naucz. Rzem. f) Państw. Żeńsk.ie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia, g) Państw. Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku bieliźniarskim I stopnia, h) Państw. Żeńskie 4-letnie Liceum Koronkarskie.	Kraków ul. Syrokomli 21	Kraków Miasto
Państwowa Żeńska Szkoła Przemysłowa Nr 2 obejmuje: a) Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie, b) Państwowe Kursy Przemysłu Odzieżowego, c) Państwowe Kursy Przemysłu Włókienniczego, d) Państwowe Kursy Przemysłu Galanteryjnego, e) Państwowe Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia.		
Państwowe Męskie Gimnazjum Stolarskie	Krzeszowice	Chrzanów
Państwowe Męskie Liceum Przemysłu Drzewnego I stopnia		
Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie	Maków Podhalański	Wadowice
Państwowe Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia		
Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie	Nowy Sącz	Nowy Sącz
Państwowe Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia	Nowy Sącz	,, ,,
Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie	Nowy Targ	Nowy Targ
Państwowe Gimnazjum Tkackie	Nowy Targ	,, ,,
Państwowe Żeńskie Liceum. Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia	Nowy Targ	,, ,,
Państwowe Liceum Tkackie I stopnia	,,	,, ,,
Państwowe Męskie Gimnazjum Mechaniczne	Olkusz	Olkusz
Państwowe Męskie Liceum Mechaniczne	,,	,,
Państwowe Męskie Liceum Mechaniczne I stopnia	,,	,,
Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie	Skałka pocz. Bolesław	Olkusz
Państwowe Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia	Skałka pocz. Bolesław	,,
Państwowe Męskie Gimnazjum Mechaniczne	Sułkowice	Myślenice
Państwowe Męskie Liceum Mechaniczne I stopnia	,,	,,
Państwowe Meskie Gimnazjum Mechaniczne	Świątniki Gór.	Kraków
Państwowe Męskie Liceum Mechaniczne I stopnia	Świątniki Gór.	,,
Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie	Tarnów	Tarnów
Państwowe Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego	ul. Kołłątaja 10	
Państwowe Żeńskie Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia	,,	,,
Państwowe 3-letnie Liceum Drogowe	,,	,,

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego obejmuje: a) Państwowe Gimnazjum Stolarskie, b) Państwowe Gimnazjum Ciesielskie, c) Państwowe Liceum Budowlane, d) Państwowa Szkoła Ślusarsko-Kowalska o kierunku artystycznym, e) Państwowe Liceum Przemysłu Drzewnego I stopnia, f) Państwowe 4-letnie Liceum Budowlane	Zakopane ul. Krupówki	Nowy Targ
Państwowa Podhalańska Szkoła Przemysłowa obejmuje: a) Państwowe Gimnazjum Krawieckie, b) Państwowe Kursy z zakresu przem. włók., c) Państwowe Liceum Przemysłu Odzieżowego o kierunku krawieckim I stopnia	Zakopane ul. Za Strugiem	Nowy Targ

Państwowe szkoły handlowe administracyjne i spółdzielcze

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Handlowe	Biała Krakowska	Biała Krak.
Państwowe Koedukacyjne Liceum Administracyjne	,, ,,	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Gimn. Handlowe dla Dorosłych	,, ,,	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Administr. dla Dorosł.	,, ,,	,, ,,
Państwowe Koed. Liceum Administr. Handlowe I stopnia	,, ,,	,, ,,
Państwowe Męskie Gimnazjum Handlowe	Kraków ul. Loretańska 18	Kraków Miasto
Państwowe Męskie Liceum Admin. Handl. I stopnia	,, ,,	,, ,,
Państwowe Żeńskie Gimnazjum Handlowe	Kraków ul. Loretańska 16	,, ,, ,, ,,
Państwowe Żeńskie Liceum Administr. Handlowe I stopnia	,,	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Bibliot. Księgarskie	Kraków ul. św. Marka 37	,, ,,
Państwowe Koed. Liceum Administr. (z Wydz. Bankowym)	Kraków	
Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe	ul. Kapucyńska 2	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Pocztowo-Telekomun.	,, ,,	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Spółdzielcze	Kraków	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Gimn. Spółdz. dla Dorosłych	Al. Mickiewicza 51	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Spółdz dla Dorosłych	,, ,,	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Gimn. Spółdz. im. J. Smolenia,	Kraków	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Gimn. Spółdz. dla Dorosłych	ul. św. Jana 22	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Admin. Handl. I stopnia	,, ,,	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Gimn. Spółdz. dla Dorosłych	Łuczyce pocz. Kocmyrzów	Miechów
Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum i Liceum Handlowe	Nowy Sącz	Nowy Sącz
Państwowe Koeduk. Liceum Administr. Handl I stopnia	Nowy Sącz	,, ,,
Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Handlowe	Nowy Targ	Nowy Targ
Państwowe Koed. Lic. Administr. Handlowe I stopnia	Nowy Targ	,, ,,

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Spółdzielcze	Szczurowa	Brzesko
Państwowe Koedukacyjne Liceum Spółdzielcze	,,	,,
Państwowe Koed. Liceum Administr. Handlowe I stopnia	,,	,,
Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Handlowe	Tarnów	Tarnów
Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe	,,	,,
Państwowe Koedukacyjne Liceum Spółdzielcze	,,	,,
Państwowe Koed. Liceum Administr. Handlowe I stopnia	,,	,,
Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Handlowe	Wieliczka	Kraków
Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe	,,	,,
Państwowe Koeduk. Liceum Administr. Handlowe I stopnia	,,	,,

Państwowe szkoły gospodarcze

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państwowa Szkoła Gospodarcza obejmuje: a) Państwowe Liceum Gospodarcze, b) Państwowe Gimnazjum Gospodarcze, c) Państwowe Pedagogium Gospodarcze, d) Państwowe 4-letnie Liceum Przem. Gostronomicznego e) Państwowa Szkoła Przysposob. w Gospod. Rodzin. I stopnia f) Państwowa Szk. Przysposob. w Gosp. Rodz. II stop. g) Państwowe Kursy specjalne gospodarcze	Kraków ul. Gen. Świerczewskiego 14	Kraków Miasto
Państwowa Szkoła Przysposob. w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia	Swiątniki Górne	Kraków

Państwowe szkoły rolnicze

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Państwowe Liceum Rolnicze	Czernichów	Kraków
Państwowe Gimnazjum Rolnicze	,,	,,
Państwowe Gimnazjum Ogrodnicze	Krzeszowice	Chrzanów
Państwowe Liceum Ogrodnicze I stopnia	,,	,,

Poz. 87

Wykaz niepaństwowych szkól przemysłowych czynnych w r. szk. 1948/49

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Miejskie Gimnazjum Mechaniczne	Jordanów	Myślenice
Miejskie Liceum Mechaniczne I stopnia	,,	,,
Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie im. św. Andrzeja Zgrom. PP. Klarysek	Kraków ul. Grodzka 54	Kraków Miasto
Pryw. Żeńskie Liceum Przem. Odzież. o kierunku krawieckim I stopnia	Kraków ul. Grodzka 54	,, ,,

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Pryw. Żeńsk. Gimn. Krawieckie im. św. Rodziny	Kraków ul. Pędzichów 13	,, ,,
Pryw. Żeńskie Gimn. Dziewiarskie im. św. Rodziny		
Pryw. Żeńsk. Lic. Przem. Odzież. o kierunku krawieckim I stopnia	,, ,,	,, ,,
	,, ,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. Liceum Dziewiarskie I stopnia	,, ,,	,, ,,
Pryw. Męskie Liceum Elektryczne TUR dla dorosłych	Kraków ul. św. Marka 37	,, ,,
Pryw. Męskie Liceum Elektryczne TUR dla dorosłych		
Pryw. Koedukacyjne Liceum Techniki Dentystycznej dla dorosłych Z. N. P.	Kraków ul. Kapucyńska 2	,, ,,
Miejsk. Żeńsk. Liceum Przemysłu Odzieżowego	Nowy Sącz	Nowy Sącz
Pryw. Męsk. Gimn. Mechan. Tow. Salezjańskiego	Oświęcim	Biała Krak.
Pryw. Męsk. Gimn. Elektr. Tow. Salezjańskiego	,,	,, ,,
Pryw. Męsk. Gimn. Stolarskie Tow. Salezjańskiego	,,	,, ,,
Dwuletnia Średnia Szkoła Rzemiosł Budowlanych dla dorosłych Tow. Salezjańskiego	,,	,, ,,
Pryw. Męsk. Liceum Mechan. I stopnia Tow. Salezj.	,,	,, ,,
Pryw. Męsk. Liceum Elektr. I stopnia Tow. Salezj.	,,	,, ,,
Pryw. Męsk. Liceum Przemysłu Drzewnego I stopnia Tow. Salezjańskiego	,,	,, ,,
Pryw. Męsk. Gimn. Mechan. Tow. ,,Powściągliwość i Praca"	Pawlikowice	Kraków Pow.
Pryw. Męsk. Liceum Mechan. Tow. ,,Powściągliwość i Praca"	poczt. Wieliczka	,, ,,
Pryw. Męsk. Gimn. Stolarsk. Tow. ,,Powściągliwość i Praca"	,, ,,	,, ,,
Pryw. Męsk. Liceum Przemysłu Drzewnego I stopnia Tow. ,,Powściągliwość i Praca"	,, ,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. Gimn. Krawieckie T. S. L.	Szczakowa	Chrzanów
Prywatne Żeńskie Liceum Przem. Odzież. o kierunku krawieckim I stopnia	,,	,,
Pryw. Męsk. Gimnazjum Mechaniczne T. S. L.	Tarnów	Tarnów
Pryw. Męsk. Liceum Mechaniczne T. S. L.	,,	,,
Pryw. Męsk. Liceum Mechaniczne I stopnia T. S. L.	,,	,,
Pryw. Żeńsk. Gimn. Krawieckie Zgrom. SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu	Wadowice	Wadowice
Pryw. Żeńsk. Liceum Przem. Odzież. o kierunku krawieckim I st. Zgrom. SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu.	,,	,,

Niepaństwowe szkoły handlowe, administracyjne i spółdzielcze

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Koeduk. Gimn. Handl. Wydziału Powiatowego	Bochnia	Bochnia
Powiatowe Koedukacyjne Liceum Handlowe	,,	,,
Pow. Koed. Liceum Administr. Handl. I stopnia	,,	,,
Powiatowe Koed. Gimnazjum Handlowe	Brzesko	Brzesko
Powiatowe Koed. Liceum Administr. Handl. I stopnia	,,	,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. Tow. Szk. Kupieckiej	Kraków ul. Basztowa 9	Kraków Miasto
Pryw. Koed. Liceum Handlowe Tow. Szk. Kup.		

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Pryw. Koed. Gimn. i Lic. Handl. dla Dorosł. Tow. Szkoły Kupieckiej	Kraków ul. Basztowa 9	Kraków Miasto
Pryw. Koed. Liceum Admin. Handl. I stopnia Tow. Szkoły Kupieckiej	,, ,,	,, ,,
Pryw. Koed. Lic. Admin. dla Dorosłych Z. N. P.	Kraków ul. Kapucyńska 2	,, ,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. im. St. Staszica	Kraków ul. Podwale 7	,, ,,
Pryw. Koed. Liceum Admin. Handl. I stopnia im. St. Staszica	,, ,,	,, ,,
Pryw. Koed. Lic. Handl. dla Dorosłych Kongregacji Kupieckiej Oddz. w Krynicy	Krynica Zdrój	Nowy Sącz
Miejsk. Koed. Liceum Administracyjne	Maków Podhal.	Wadowice
Miejsk. Koed. Liceum Admin. Handl. I stopnia	,, ,,	,,
Miejskie Koedukacyjne Gimnazjum Handlowe	Miechów	Miechów
Miejskie Koedukacyjne Liceum Handlowe	,,	,,
Miejskie Koed. Liceum Handlowe dla Dorosłych	,,	,,
Miejskie Koed. Liceum Admin. Handlowe I stopnia	,,	,,
Powiatowe Koedukacyjne Gimnazjum Handlowe	Myślenice	Myślenice
Powiatowe Koedukacyjne Liceum Handlowe	,,	,,
Powiatowe Koedukacyjne Liceum Admin. Handlowe I stop.	,,	,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. dla Dorosłych Tow. Szkoły Handlowej.	Nowy Sącz	Nowy Sącz
Pryw. Koed. Liceum Handl. dla Dorosł. Tow. Szkoły Handlowej.	,,	,, ,,
Miejskie Koed. Liceum Handlowe.	Nowy Targ	Nowy Targ
Pryw. Koed. Gimn. Handlowe ZNP.	Olkusz	Olkusz
Pryw. Koed. Liceum. Admin. Handl. I st. ZNP.	,,	,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. Tow. Szkół Srednich.	Oświęcim	Biała Krak.
Pryw. Koed. Liceum Admin. Handl. I st. Tow. Szkół Średnich.	,,	,, ,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. dla Dorosłych Kongr. Kupieckiej.	,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. Gimn. Handl. Zgr. SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu.	Rabka	Nowy Targ
Pryw. Żeńsk. Liceum Handl. Zgrom. SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu.	,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. Liceum Admin. Handl. I stop. Zgr. SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu.	,,	,, ,,
Miejskie Koed. Gimnazjum Handlowe.	Sucha	Żywiec
Miejskie Koed. Liceum Handlowe.	,,	,,
Miejskie Koed. Liceum Administr. Handl. I st.	,,	,,
Powiat. Koed. Gimn. Spółdzielcze.	Szczucin Bukowiec	Dąbrowa Tarnowska

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Powiat. Koed. Liceum Admin. Handl. I stop.	Szczucin Bukowiec	jw. " "
Pryw. Koed. Gimn. Handl. Zw. Samopom. Chłop.	Wadowice	Wadowice
Pryw. Koed. Lic. Admin. Handl. I stop. Zw. Sam. Chłop.	,,	,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. Zarządu Gromady w Wojniczu.	Wojnicz	Tarnów
Pryw. Koed. Liceum Admin. Handl. I stop. Zarządu Gromady w Wojniczu.	,,	,,
Miejskie Koed. Gimnazjum Handlowe.	Zakopane	Nowy Targ
Miejskie Koed. Liceum Handlowe.	,,	,, ,,
Miejskie Koed. Liceum Administf. Handl. I st.	,,	,, ,,
Pryw. Koed. Gimn. Handl. Zw. Samopom. Chłopsk.	Żarnowiec	Olkusz
Pryw. Koed. Lic. Admin. Handl. I st. Zw. Sam. Chł.	Żarnowiec	,,
Miejskie Koed. Gimnazjum Handlowe.	Żywiec	Żywiec
Miejskie Koed. Liceum Handlowe.	,,	,,
Miejskie Koed. Gimnazjum Handl. dla Dorosłych.	,,	,,
Miejskie Koed. Liceum Handl. dla Dorosłych.	,,	,,
Miejskie Koed. Liceum Admin. Handl. I stopnia.	,,	,,
Pryw. Koed. Lic. Handl. Zarz. Grom. w Wojniczu.	Wojnicz	Brzesko

Niepaństwowe szkoły gospodarcze.

Szkoły	Miejscowość	Powiat
Pryw. Koed. Liceum Przem. Gospod. Izby Przem. Handl.	Kraków ul. Czarodziejska 8	Kraków Miasto
Pryw. Koed. Liceum Przem. Gospod. dla Dorosł. Izby Przem. Handl.	,,	,, ,,
Pryw. Koed. 4-letnie Liceum Przem. Gospod. Izby Przemysł Handl.	,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. Gimn. Gospod. Zgr. SS. Niepok. Pocz. N. M. P.	Nowy Sącz	Nowy Sącz
Pryw. Żeńsk. Lic. Hotelarskie Zgr. SS. Niepok. Pocz. N. M. P.	,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. 4-letnie Liceum Przemysłu Gastr. Zgrom. SS. Niep. Poczęcia N. M. P.	,,	,, ,,
Pryw. Żeńsk. Szkoła Przysp. w Gospod. Rodz. I st. Zgr. SS. Serafitek.	Oświęcim	Biała Krak.
Pryw. Żeńsk. Szkoła Przysp. w Gospod. Rodz. I stop. SS. Służebn. N. M. P.	Staniątki	Bochnia
Pryw. Żeńsk. Liceum Gospodarcze Fundacji ,,Zakłady Kórnickie".	Zakopane Kuźnice	Nowy Targ
Pryw. Żeńsk. 4-letnie Liceum Przemysłu Gospod. Fundacji ,,Zakłady Kórnickie".	,,	,, ,,

Poz. 88

Wykaz publicznych średnich szkół zawodowych w OSK. w roku szk. 1948/49

L. p.	Miejscowość	Powiat
1.	Biała Krakowska	Biała Krakowska
2.	Biała Krakowska Nr. 2	,, ,,
3.	Biała Lipnik	,, ,,
4.	Brzeszcze	,, ,,
5.	Jawiszowice	,, ,,
6.	Kęty	,, ,,
7.	Oświęcim	,, ,,
8.	Bochnia	Bochnia
9.	Kłaj	,,
10.	Łapanów	,,
11.	Niepołomice	,,
12.	Ostrów Szlachecki	,,
13.	Wiśnicz Nowy	,,
14.	Staniątki	,,
15.	Borzęcin	,,
16.	Brzesko	Brzesko
17.	Czchów	,,
18.	Łysa Góra	,,
19.	Szczurowa	,,
20.	Zakliczyn	,,
21.	Balin	,,
22.	Chrzanów	,,
23.	Jaworzno	Chrzanów
24.	Jaworzno Pechnik	,,
25.	Krzeszowice	,,
26.	Libiąż Mały	,,
27.	Siersza	,,
28.	Szczakowa	,,
29.	Trzebinia	,,
30.	Dąbrowa Tarnowska	,,
31.	Mędrzechów	,,
32.	Otfinów	,,
33.	Radgoszcz	"
34.	Szczucin	"
35.	Żabno	"
36.	Kraków Nr. 1	Dąbrowa Tarnowska
37.	,, Nr. 2	
38.	,, Nr. 3	,,
39.	,, H. Ż.	,,
40.	,, H. M.	,,
41.	Prokocim Nr. 4	,,
42.	Wola Duch. Nr. 5	,,
43.	Bronowice Nr. 6	,,
44.	Kobierzyn Nr. 7	,,
45.	Prądnik Czerwony Nr 8	,,
46.	Czernichów	Krakowski
47.	Liszki	,,
48.	Prusy	,,
49.	Przebieczany	,,
50.	Radziszów	,,
51.	Skawina	,,
52.	Świątniki Górne	,,
53.	Tyniec	,,
54.	Wieliczka	Limanowa
55.	Dobra	,,
56.	Limanowa	,,
57.	Mszana Dolna	,,
58.	Niedźwiedź	,,
59.	Szczyrzyc	,,
60.	Tymbark	,,
61.	Ujanowice	,,
62.	Kozłów	Miechów
63.	Miechów	,,
64.	Słomniki	,,
65	Proszowice	,,
66.	Dobczyce	Myślenice
67.	Gdów	,,
68.	Jordanów	,,
69.	Lubień	,,
70.	Myślenice	,,
71.	Osielec	,,
72,	Spytkowice	,,
73.	Grybów	Nowy Sącz
74.	Jakóbkowice	,,
75.	Krynica	,,
76.	Lipnica Wielka	,,
77.	Łącko	,,
78.	Muszyna	,,
79.	Nawojowa	,,
80.	Nowy Sącz Nr. 1	,,
81.	,, Nr. 2	,,
82.	,, Nr. 3	,,

L. p.	Miejscowość	Powiat	L. p.	Miejscowość	Powiat
83.	Piwniczna	Nowy Sącz	99.	,, Nr. 3	,,
84.	Rożnów	,,	10.	,, Mechan.	,,
85.	Stary Sącz	,,	101.	Tuchów	,,
86.	Czarny Dunajec	Nowy Targ	102.	Andrychów	Wadowice
87.	Krościenko	,,	103.	Harbutowice	,,
88.	Nowy Targ	,,	104.	Kalwaria Zebrzydowska	,,
89.	Rabka Zdrój	,,	105.	Maków Podhalański	,,
90.	Zakopane	,,	106.	Stryszów	,,
91.	Bolesław	,,	107.	Wadowice	,,
92.	Olkusz	Olkusz	108.	Zator	,,
93.	Sławków	,,	109.	Zembrzyce	,,
94.	Wolbrom	,,	110.	Jeleśnia	Żywiec
95.	Żarnowiec	,,	111.	Łodygowice	,,
96.	Ciężkowice	,,	112.	Sucha	,,
97.	Tarnów Nr. 1	Tarnów	113.	Żywiec	,,
98.	,, Nr. 2	,,			

Poz. 89

Wykaz państwowych szkół średnich dla dorosłych w OSK. w roku szk. 1948/49

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Powiat
1.	Państw. Gimn. i Liceum dla dorosłych im. T. Kościuszki	Kraków	pl. na Groblach 9	
2.	Państw. Gimnazjum i Liceum dla dorosłych	Nowy Sącz	Długosza	Nowy Sącz
3.	Państw. Gimnazjum i Liceum dla dorosłych	Tarnów	Daszyńskiego 2	Tarnów
4.	Państw. Gimnazjum i Liceum dla dorosłych	Wieliczka	pl. Daszyńskiego 2	Kraków

Poz. 90

Wykaz prywatnych szkół średnich dla dorosłych w Okręgu Szk. Krakowskim w roku szk. 1948/49

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Powiat
1.	Prywatne Gimn. i Liceum dla dorosłych TUR. (z uprawn. szkół państw.)	Kraków	Krupnicza 2	
2.	Prywatne Gimn. i Liceum dla dorosłych ZZPK. (z uprawn. szkół państw.)	Kraków	Sienna 11/13	
3.	Prywatne Gimn. i Liceum dla dorosłych ZNP. (z uprawn. szkół państw.)	Kraków	Podbrzezie 10	
4.	Prywatne Gimn. i Liceum dla dorosłych PFZA (bez upraw. szkół państw.)	Mościce		Tarnów

Poz. 91

Wykaz
państwowych szkół powszechnych dla dorosłych w Okręgu Szk. Krakowskim na r. szk. 1948/49

L. p.	Szkoła	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Powiat
1.	Państw. Szkoła Pow. dla dorosłych Nr. 1	Kraków	pl. Matejki 11	
2.	Państw. Szkoła Pow. dla dorosłych Nr. 2	Kraków	Miodowa 24	
3.	Państw. Szkoła Pow. dla dorosłych	Tarnów	Kopernika	Tarnów
4.	Państw. Szkoła Pow. dla dorosłych	Nowy Sącz	Jagiellońska 32	Nowy Sącz
5.	Państw. Szkoła Pow. dla dorosłych	Zakopane	na „Wilczniku"	Nowy Targ

Poz. 92

Wykaz Uniwersytetów Powszechnych w Okręgu Szkolnym Krakowskim w r. szkolnym 1948/49

L. p.	Uniwersytet	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Powiat
1.	Uniwersytet Powszechny TUR.	Jaworzno		Chrzanów
2.	„	Kraków	Czarodziejska	
3.	„	Kraków	Łagiewniki	
4.	„	Kraków	Prądnik Biały	
5.	„	Tarnów		Tarnów

Poz. 93

Wykaz Uniwersytetów Powszechnych w Okręgu Szkolnym Krakowskim w roku szkolnym 1948/49

L. p.	Uniwersytet	Miejscowość	Powiat
1.	Uniwersytet Ludowy	Cichawa	Bochnia
2.	„ „	Malec	Biała Krakowska
3.	„ „	Słupia	Limanowa
4.	„ „	Szyce	Olkusz
5.	„ „	Racławice	Miechów
6.	„ „	Raciechowice	Myślenice
7.	„ „	Szaflary	Nowy Targ
8.	„ „	Wierzchosławice	Tarnów

Poz. 94

Wykaz Szkół Pracy Społecznej T. U. R. w roku szkolnym 1948/49

L. p.	Uniwersytet	Miejscowość	Ulica i Nr domu	Powiat
1.	Szkoła Pracy Społecznej TUR.	Kraków	Smoleńsk 7	
2.	Szkoła Pracy Społecznej TUR.	Nowy Sącz	Jagiellońska 61	Nowy Sącz

Poz. 95

Treść
Dziennika Urzędowego Ministerstwa Oświaty Nr 9
Zarządzenia Ministra Oświaty:

Instrukcja:

Okólniki:

Komunikaty:

Poz. 96

Rejony wizytacyjne Wydziału I Szkół Podstawowych Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego na rok szkolny 1948/49.

1) nacz. Tumidajski: pow. Tarnów.

2) wiz. Sidorowicz: Kraków—Miasto, Kraków—Powiat, powiaty: Wadowice, Brzesko, Dąbrowa Tarnowska.

3) wiz. Świtniewski: powiaty: Olkusz, Miechów, Myślenice, Chrzanów, Bochnia.

4) wiz. Tomaszkiewicz: powiaty: Biała, Limanowa, Nowy Sącz, Żywiec, Nowy Targ.

Poz. 97

Rejony wizytacyjne Wydziału Szkół Zawodowych Kuratorium OSK na rok szk. 1948/49

Inż. Nawrocki Jan — Naczelnik Wydziału.

Wiz. Mgr Miętka Augustyn — czasowe zastępstwo za naczelnika Wydziału.

Państwowe Szkoły Handlowe, Administracyjne, Spółdzielcze typu zawodowego: Kraków — ul. Loretańska 18, ul. Kapucyńska 2, ul. Mickiewicza 51, Wieliczka.

Niepaństwowe Szkoły Handlowe, Administracyjne, Spółdzielcze typu zasadniczego: Miechów, Myślenice, Wojnicz, Zakopane.

Wiz. Bohdanowska Karolina — Państw. Szkoły Przemysłu Odzieżowego: Kraków, ul. Syrokomli 21, Maków Podhalański, Nowy Sącz, Nowy Targ, Skała k. Olkusza, Tarnów, Zakopane. **Niepaństwowe Szkoły Przemysłu Odzieżowego:** Kraków, Pędzichów 13, Kraków, Grodzka 54. Nowy Sącz, Szczakowa, Wadowice. **Państwowe Szkoły Przem. Gastron. i Gospodniego.** Kraków, Świerczewskiego 14, Świątniki Górne. **Niepaństw. Szkoły Przem. Gastron. i Gospodn.** Kraków Czarnowiejska 8, Kuźnice, Nowy Sącz, Staniątki, Oświęcim.

Wiz. inż. Suknarowski Teodor — Szkoły przemysłowe (męskie) typu zasadniczego: Zakłady Państwowe: Kraków, Grybów, Kalwaria Zebrzydowska, Olkusz, Sułkowice, Świątniki Górne, Zakopane. Zakłady niepaństwowe: Jordanów, Oświęcim, Pawlikowice, Tarnów. Publiczna Srednia Szkoła Zawodowa Nr. 1 Kraków.

Wiz. dr Krupiński Mikołaj — Wszystkie Kursy Zawodowe, Państwowe Szkoły Handlowe, Administracyjne i Spółdzielcze: Biała Krakowska, Kraków, ul. Loretańska 16, Rynek 17, Łuczyce, Nowy Sącz, Nowy Targ, Tarnów, Szczurowa. **Niepaństwowe** Szkoły Handlowe, Administracyjne i Spółdzielcze: Bochnia, Brzesko, Kraków, ul. Basztowa 9, ul. Podwale 7, Krynica—Zdrój, Maków Podhalański, Olkusz, Nowy Targ, Oświęcim, Rabka, Sucha, Szczucin—Bukowiec, Wadowice, Żarnowiec, Żywiec.

Wiz. dr Kijak Stanisław — Publ. Średnie Szkoły Zawodowe: Kraków miasto: Handlowa Męska, Bronowice Małe Nr. 6, Prokocim Nr. 4, Wola Duchacka Nr. 5, Prądnik Czerwony Nr. VII. **Kraków—powiat:** Liszki, Prusy, Skawina, Świątniki Górne, Tyniec, Kobierzyn, Radziszów, Czernichów, Przebieczany, Łapanów. **Powiat Bochnia:** Bochnia, Kłaj, Niepołomice, Ostrów Szlachecki, Wiśnicz Nowy. **Powiat Chrzanów:** Krzeszowice. **Powiat Myślenice:** Dobczyce, Gdów, Jordanów, Lubień, Myślenice, Osielec, Spytkowice. **Powiat Nowy Targ:** Czarny Dunajec, Krościenko, Nowy Targ, Rabka Zdrój, Zakopane. **Powiat Wadowice:** Andrychów, Harbutowice, Kalwaria Zebrzydowska, Maków Podhalański, Stryszów, Wadowice, Zator, Zembrzyce. Szkoły typu **zasadniczego.** Liceum Bibliotekarsko-Księgarskie.

Wiz. dr Pachońska Waleria: Powiat Biała Krakowska: Biała Krakowska Nr. 1, Biała Krakowska Handlowa (Nr. 2), Biała Lipnik, Brzeszcze, Jawiszowice, Kęty, Oświęcim. **Powiat Chrzanów:** Balin, Chrzanów, Jaworzno, Jaworzno—Piechnik Handlowa, Libiąż Mały, Siersza, Szczakowa, Trzebinia. **Powiat Kraków:** Kraków Nr. 3, Kraków Handlowa. **Powiat Miechów:** Kozłów, Miechów, Słomniki, Proszowice. **Powiat Tarnów:** Tarnów Nr. 2. **Powiat Olkusz:** Bolesław, Olkusz, Sławków, Wolbrom, Żarnowiec. **Powiat Żywiec:** Jeleśnia, Łodygowice, Sucha, Żywiec.

Wiz. Chodacki Marian: Powiat Brzesko: Borzęcin, Brzesko, Czchów, Łysa Góra, Szczurowa, Zakliczyn. **Powiat Dąbrowa Tarnowska:** Dąbrowa Tarnowska, Mędrzechów, Radgoszcz, Szczucin, Żabno, Otwinów. **Kraków—miasto:** Kraków Nr. 2. **Kraków—powiat:** Wieliczka. **Powiat Limanowa:** Dobra, Limanowa, Mszana Dolna, Niedźwiedź, Szczyrzyc, Tymbark, Ujanowice. **Powiat Nowy Sącz:** Jakóbkowice, Krynica, Lipnica Wielka, Łącko, Muszyna, Nawojowa, Nowy Sącz Nr. 1, Nowy Sącz Nr. 2, Nr. 3, Piwniczna, Rożnów, Stary Sącz. **Powiat Tarnów:** Ciężkowice, Tarnów Nr. 1, Tarnów Nr. 3, Tarnów Nr. 4, Tuchów.

Poz. 98.

Rejony wizytacyjne Wydziału Oświaty i Kultury Dorosłych Kuratorium OSK na rok szk. 1948/49

1) Nacz. Rajczykowski Władysław: Kraków—miasto i powiat Myślenice.

2) Wizyt. Gągolowa Michalina: powiaty: Dąbrowa Tarnowska, Limanowa, Wadowice.

3) Wizyt. mgr Kucharska Teodozja: powiaty: Biała, Miechów, Olkusz.

4) Wizyt. mgr Witek Michał: powiaty: Bochnia, Nowy Sącz, Tarnów, Żywiec.

5) Wizyt. mgr Zygmunt Tadeusz: powiaty: Brzesko, Chrzanów, Kraków—pow., N. Targ.

Poz. 99

Rejony Wizytacyjne Wydziału Opieki nad Dzieckiem

Kuratorium Okr. Szk. Krak. w r. szk. 1948/49. Wizytowanie opieki zamkniętej, otwartej i rodzin zastępczych.

Wizyt. Gross Jadwiga pow.: Chrzanów, Nowy Targ, Wadowice. W Krakowie: świetlice TOM, Państw. Pogotowie dla Chłopców, Pogotowie WKOS dla Dziewcz. Pań. Domy Dz. Specjalne: dla niewidomych, niedorozwiniętych, Dom Dziecka Caritasu dla dziewcząt niedorozwiniętych, Dom Dziecka SS. Matki Bożej Miłości, dla dziewcząt moralnie zaniedbanych, Dom Opiek. dla chłopców.

Wizyt. Korzeniowska Fr.: powiaty: Bochnia, Miechów, Brzesko. w Krakowie: Domy Dziecka: Piekarska 8, Warszawska 11, CKŻ, Krupnicza 38, Dietla 58.

Wizyt. Ptaszyński Stanisław: powiaty: Biała, Żywiec, Myślenice ,Olkusz; w Krakowie: świetlice Caritasu i Domy Dziecka, Parkowa 12, Podbrzezie 6, Zakład Fun. Lubomirskich, ul. Rakowicka, Zakłady Ks. Siemaszki, Bursa im. Ks. Kuznowicza.

Wizyt. Wusatowska Maria: powiaty: Dąbrowa Tarnowska, Nowy Sącz ,Tarnów — miasto i powiat, Limanowa; w Krakowie: świetlice RTPD., Domy Dziecka: Naczelna 12, Emaus 30, Łagiewniki (SS. Felicjanki), Gniazda Sieroce, Domy RTPD. Prokocim i Lubelska 23.

Poz. 100

OGŁOSZENIA

o zagubieniu świadectw szkolnych i legitymacyj

Dudek Stanisław ur. 22. X. 1909 r. w Mokrzyskach, pow. Brzesko unieważnia zgubione w 1945 r. w pociągu osob. na trasie Łódź Kol.— Ostrów Wlkp. świadectwo szkolne z 4 klasy gimn. wydane w 1925 r. przez Państw. Gimnazjum w Brzesku.

Pollo Kazimiera unieważnia skradzioną legitymację służbową nr. 40 wydaną przez Państwowe Pedagogium w Krakowie.

Wolf Olga, nauczycielka w Brzeszczach Borze unieważnia skradzioną legitymację służbową nr. 625 wystawioną przez Inspektorat Szkolny w Białej Krakowskiej.

Poz. 101

KOMUNIKATY

I. Międzyszkolne Poradnie w Krakowie w r. szk. 1948/49

Poradnia	Adres	Dni	Godziny
Poradnia chorób wewnętrz.	ul. Kopernika 15 Klinika chorób wewnętrznych U. J.	codziennie	12—13
Poradnia przeciwgruźlicza	pl. św. Ducha 3	poniedz., środy piątki	12—14
Poradnia wad wymowy	ul. Loretańska 16 Państw. Gimnazjum Kupieckie Żeńskie	poniedz., czwartki	15—18
Poradnia dermatologiczna	,,	wtorki, piątki	17—19
Poradnia neurologiczna	,,	wtorki, piątki	14—17
Poradnia okulistyczna	ul. Kopernika 38 Klinika okulistyczna U. J.	codziennie z wyj. sobót	12—14
Poradnia leczenia wad postawy	ul. Wiślisko (Grzegórzki) Szkoła Powszechna Nr. 10	codziennie	13—19
Poradnia laryngologiczna	ul Kopernika 17 Klinika laryngologiczna U. J.	codziennie	8—10

II. Przy Zakładzie Pedagogiki U. J. istnieje Poradnia Wychowawczo-Lecznicza dla dzieci trudnych do wychowania.

Celem Poradni jest przyjście z pomocą rodzicom i wychowawcom we wszystkich tych wypadkach, w których napotykają na trudności wychowawcze np.: chodzenie poza szkołę (włóczęgostwo), trudności współżycia z rówieśnikami, kradzież, zaniedbania w nauce, niedorozwój umysłowy, lękliwość i nieśmiałość, trudności w zdyscyplinowaniu, wady wymowy, nerwowość.

Nauczyciele proszeni są o kierowanie do poradni dziecka z matką lub osobą, mogącą udzielić możliwie pełnych informacji o nim. Byłoby także rzeczą bardzo wskazaną, aby nauczyciel zawiadomił Poradnię ustnie lub pisemnie o powodach skierowania dziecka i podał swoją opinię o nim. Poradnia mieści się przy ulicy Piłsudskiego 13, III p. czynna jest w poniedziałki, środy i piątki od 15—17.

III. Ukazał się Informator turystyczny PTT. 1948 r. wydany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Broszura ta została zatwierdzona do użytku szkolnego przez Ministerstwo Oświaty. Informator jest pierwszym kompletnym zestawieniem ważnych dla każdego turysty wiadomości o schroniskach i stacjach noclegowych w naszych górach. Zawiera nadto informacje dotyczące środków ostrożności w górach, przewodnictwa, ratownictwa, ochrony przyrody i literatury przewodnikowej. Informator ten jest niezbędny dla każdej szkoły przy organizowaniu wycieczek w góry i powinien się znaleźć w bibliotekach szkolnych szkół krajoznawczych. Cena Informatora wynosi 20 zł (plus porto za egzemplarz. Zamawiać go można w Zarządzie Głównym PTT, Kraków, ul. Potockiego 5 lub w miejscowych Oddziałach PTT.

IV. Nakładem Sekcji Wydawniczej Koła Farmaceutów Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego ukazało się II wydanie skryptu-podręcznika, prof. U. J. dr Moszewa „Chemia organiczna". Książka ta jest cenną pozycją w każdej bibliotece szkoły średniej ogólnokształcącej i zawodowej i jest przeznaczona specjalnie dla wykładowców. Omawia wyczerpująco ostatnie zdobycze z dziedziny chemii w sposób przejrzysty i prosty. Liczy około 1000 stron i kosztuje 1.700 zł. Zamówienia należy zgłaszać na adres Koła: Kraków, ul. Basztowa 3.

V. „Słuchamy radia" — (Przewodnik Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju) — pod takim tytułem została wydana popularna broszura przeznaczona dla Kół, Oddziałów i Okręgów S.K.R.K. oraz sekretariatów i bibliotek podręcznych wszystkich organizacyj politycznych, gospodarczych i społecznych oraz instytucyj działających na terenie gmin, powiatów i miast. Broszura ta zawiera wyczerpujące informacje o radiofonii polskiej po wojnie, przemyśle radiotechnicznym w Polsce, wyjaśnia cele, rolę i zadania S.K.R.K. i podaje ważne wiadomości, z którymi winien się zapoznać każdy radioabonent. Cena jednego egzemplarza broszury wynosi 55 zł. Zamówienie kierować należy pod adresem: Zarząd Główny S.K.R.K. Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8, Konto czekowe w PKO. Nr. I-4734.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Dr. Stefan Białas

Plan pracy wychowawczej w szkole podstawowej

A. Uwagi wstępne

1. Uświadomienie sobie celu wychowawczego szkoły, którym będzie wychowanie nowego typu obywatela.

2. Dostosowanie się szkoły do nowych wymagań obecnych czasów, które w pierwszym rzędzie cechuje konsekwentne dążenie socjalizmu do urzeczywistnienia sprawiedliwego podziału dochodu społecznego, oraz oparcie naszego życia na zasadach gospodarki planowej uspołecznionej.

3. Nowe zadania, które wyrosły z przebudowy naszego życia i przeobrażeń powojennych, wymagają stworzenia jasnego, wyraźnego modelu wychowawczego.

4. Szkoła, jako instytucja społeczna, winna przyspieszyć realizację nowych ideałów i w tym celu ma eliminować wady naszego charakteru, urabiać jego pozytywne zalety, oraz formować postawę psychiczną obywatela wobec nowych zagadnień.

Zalety naszego charakteru: zapał, patriotyzm, odwaga, dobroć.

Wady: wybujały indywidualizm, kłótliwość, opady woli („słomiany ogień"), brak dyscypliny zespołowej, samowola, nieposzanowanie autorytetu władzy.

Zwalczanie wad i urabianie charakteru jest koniecznym warunkiem przystosowania celów wychowawczych szkoły do nowego układu sił społecznych i politycznych, potrzeb gospodar-

czych i stosownie do współczesnych przeobrażeń ideologicznych. Zagadnienie to jest szczególnie aktualne z uwagi na ujemny wpływ okresu wojennego na kształtowanie charakterów młodzieży.

5. Praca nad uspołecznieniem wychowanka i przygotowanie go do rzetelnej i odpowiedzialnej pracy dla nowego życia społecznego, przy uwzględnieniu jego wartości indywidualnych, harmonizujących się z celami społecznymi ma być zasadą przewodnią w pracy wychowawczej nauczycieli.

6. Realizowanie celów wychowawczych i naukowych przez szkołę wymaga od nauczyciela poznania nie tylko rozwoju i charakteru psychiki ucznia, jego właściwości fizycznych, ale również środowiska, z którego uczeń pochodzi. Jest to zasada przewodnia w realizowaniu celów wychowawczych szkoły. Szkoła nie jest instytucją izolowaną od środowiska wychowanków i nie realizuje abstrakcyjnego programu, oderwanego od życia.

B. Organizacja pracy wychowawczej

1. Plan wychowawczy winien stanowić razem z planem dydaktycznym jedną całość. Program planu wychowawczego zawarty jest przede wszystkim w programach szkoły podstawowej, w siatce godzin, we wzajemnym ustosunkowaniu się przedmiotów, w doborze materiału nauczania, w wysunięciu zagadnień w tematyce języka polskiego, w doborze lektury, a nawet w konstrukcji programu.

2. Uprzednio plan ten należy omówić i przepracować dla całej szkoły na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

3. Należy omówić plany wychowawcze opracowane dla poszczególnych klas z opiekunami klasowymi oraz specjalne plany pracy z wychowawcami specjalnymi (lekarzem itp.).

4. Myślą przewodnią planu wychowawczego będzie:

a) wychowanie uspołecznione dla potrzeb demokracji ludowej i wyeliminowanie obcej ideologii.

b) wyrobienie zmysłu społecznego, zdolności do współpracy oraz poczucie opowiedzialności zbiorowej;

c) zamiłowanie czynu społecznego i pracy zbiorowej przez powiązanie jednostki z środowiskiem i narodem, uspołeczniony stosunek do pracy, własności i człowieka;

d) nawiązanie do postępowej tradycji historycznej;

e) znaczenie pracy fizycznej i umysłowej, jako miernika zasługi społecznej i drogi do awansu społecznego;

f) zrozumienie ideałów i interesów państwowych.

(Por. zasady ustalone na Zjeździe Oświatowym w Łodzi, zwołanym przez Ministerstwo Oświaty z dnia 18. VI. 1945 r. oraz programy szkolne, przemówienia Min. Oświaty dr St. Skrzeszewskiego oraz przedstawicieli partii politycznych).

C. Realizacja planu pracy wychowawczej

1. Pilnie przestrzegać, ażeby materiał wychowawczy zaczerpnąć w szczególności z nowej rzeczywistości powojennej.

2. Wychowanie społeczne opierać na konkretnym materiale ideologicznym pod względem ducha i treści.

3. Plan ten należy realizować, mając na uwadze odpowiedni wiek młodzieży przez:

a) przedmioty nauczania (lekcje, pogadanki);

b) organizacje uczniowskie;

c) organizacje pracy i zajęć szkolnych, metodę nauczyciela i ucznia.

4. Przestrzegać, by wychowawcy nie odstępowali od linii wychowawczej i popierać inicjatywę w pracy wychowawczej.

5. Dążyć do zorganizowania przy bibliotece odpowiedniego działu wychowawczego oraz zaprenumerować odpowiednie pisma pedagogiczne, społeczno-polityczne i młodzieżowe.

6. Umożliwiać nauczycielom udział w pracy dokształceniowej.

7. Dbać o konsekwentne realizowanie planu pracy wychowawczej, i w tym celu:

a) hospitować lekcje;

b) przeznaczać godziny wychowawcze kierownika — 2 godz. co najmniej, w każdej klasie w przeciągu roku szkolnego w celu zapoznania się z psychiką uczniów;

c) brać udział w uroczystościach szkolnych, przedstawieniach teatralnych, wycieczkach oraz na walnych zebraniach i w posiedzeniach zarządów organizacyj uczniowskich;

d) otoczyć szczególną opieką pracę harcerstwa;

e) mieć na uwadze umiejętną współpracę domu ze szkołą;

f) czuwać nad należytą organizacją burs, internatów, stancyj, oraz zająć się sprawą dojeżdżania młodzieży;

g) praca wychowawcza i dydaktyczna winny być tak zorganizowane, ażeby uczeń przez okres pobytu w szkole powszechnej zapoznał się na terenie organizacji szkolnych z prawami organizacji istniejących w społeczeństwie, ich celami i zadaniem; w tym celu należy przyzwyczajać młodzież do życia i pracy w zespole.

Dr. Stefan Białas

Plan dydaktyczny w szkole podstawowej

Plan dydaktyczny obejmuje zasadniczą pracę dydaktyczną kierownika szkoły. Zgodnie z rozporządzeniem zawartym w statucie publ. szkół powszechnych musi być wynikiem działalności Rady Pedagogicznej i kierownika, jako jej przewodniczącego.

Plan dydaktyczny i jego realizacja nie tylko jest wypełnieniem działalności dydaktycznej, zawartej w ramach obowiązujących programów, ale stawia i wysuwa szkołę w jej naturalnym środowisku społecznym, dając jej charakter przodujący. Dlatego zagadnienia wchodzące w skład planu dydaktycznego muszą wypłynąć z całokształtu potrzeb szkoły. Potrzeby wyrastają z warunków szkoły, jej środowiska socjalnego, oraz niedociągnięć w pracy nauczycieli stwierdzonej w toku hospitacji kierownika szkoły. Działalność normująca i wyrównująca braki musi wystąpić przede wszystkim na plan pierwszy w planie dydaktycznym kierownika szkoły.

Zagadnienia dotyczące organizacji metod pracy, poprzez pracownie, planowo zorganizowane obserwacje i hodowle, łączenie bibliotek w organizacje nauczania języka polskiego — to będą czynniki, których realizacja stawiać będzie szkołę w jej najlepszym ujęciu. Zaznaczyć jednak należy, że kierownik szkoły powinien stale dążyć do stwarzania takich warunków, aby mógł przystąpić do realizacji planu dydaktycznego, jak podano w fazie ostatniej.

Plan dydaktyczny i jego realizacja musi być określona terminarzem czasowym, zaś kolejność realizacji zagadnień musi być związana z planem wychowawczym, a nawet gospodarczym.

Plan dydaktyczny winien tworzyć z planem wychowawczym jednolitą całość.

A. Uwagi wstępne

I. Zapoznanie się z warunkami pracy szkolnej i nakreślenie zasad planu dydaktycznego kierownika. — Układając plan dydaktyczny na bieżący rok szkolny kierownik szkoły winien na podstawie hospitacyj z ubiegłego roku szkolnego oraz klasyfikacji zdawać sobie sprawę — podobnie jak grono nauczycielskie — jakie braki należałoby usunąć w zakresie pewnych przedmiotów, względnie jakie zastosować metody nauczania.

II. W celu zorientowania się w warunkach pracy należy wziąć pod uwagę: środowisko, typy psychiczne uczniów, skład grona nauczycielskiego i warunki lokalowe.

III. Do warunków pracy należy dostosować odpowiednie metody.

IV. W poznaniu środowiska należy mieć na uwadze momenty decydujące o charakterze środowiska (klasowe nastawienie, stan majątkowy, skutki ekonomiczne, moralne i kulturalno-oświatowe wojny, poziom gospodarstw, warunki pracy, zainteresowania mieszkańców itp.) oraz charakter środowiska (wiejskie, robotnicze, drobnomieszczańskie).

V. Znajomość dziecka pod względem fizycznym i psychicznym będzie ważnym czynnikiem przy tworzeniu planu. Konstytucja fizyczno-psychiczna jest związana z predyspozycją do pewnych chorób, co ma ważne znaczenie dla organizowania wychowania fizycznego oraz nauczania. Osobne zagadnienie stanowią dzieci trudne do wychowania.

VI. W organizowaniu klas (oddziałów) należy mieć na uwadze:

1) repetentów, płeć, wiek, religię, warunki lokalowe i urządzenie izb szkolnych,

2) rozmieszczenie sal gimnazjalnych i pracowni, dyżury na pauzach,

3) w przydziale prac i wyznaczonych obowiązków między poszczególnych członków grona nauczycielskiego winien kierownik szkoły mieć na uwadze kwalifikacje zawodowe, indywidualność nauczycieli i orientować się w ich właściwościach psychicznych.

B. Organizacja pracy dydaktycznej

I. 1) Odbyć konferencje z gronem nauczycielskim w celu omówienia rozdziału czynności, wychowawstwa, zajęć praktycznych i czynności szkolnych, podziału godzin, podręczników, prowadzenia bibliotek, organizacyj szkolnych.

2) Konferencję tę należy odbyć przed rozpoczęciem roku szkolnego i poświęcić ją raczej kwestiom organizacyjnym. Około 15. IX. zaś zwołać następną konferencję w celu opracowania definitywnego planu dydaktycznego na podstawie konkretnych obserwacyj i spostrzeżeń zaczerpniętych w tym okresie z życia szkolnego.

3) Przy opracowaniu rozkładu godzin, należy dążyć do uzgodnienia interesów kierownika, nauczycieli i uczniów.

4) W szkołach koedukacyjnych należy uwzględniać dobór grona (mieszane), powołanie opiekunki—wychowawczyni, wiek młodzieży, eliminowanie uczniów nieodpowiednich, różnice indywidualne, koleżeński stosunek młodzieży, trudności w okresie dojrzewania płciowego, warunki lokalowe (szatnie, ubikacje, rozsadzanie w ławkach itp.), odrębności w organizacjach młodzieży i w wychowaniu fizycznym.

5) Zorganizować dyżury (opracować rozkład dyżurów i mieć go pod ręką). W organizowaniu dyżurów mieć na uwadze ilość młodzieży, klas, warunki lokalowe. Jeden z nauczycieli winien mieć dyżur główny.

II. W organizowaniu pracy w szkole należy mieć na uwadze stopień organizacyjny szkoły:

1) w szkołach niżej zorganizowanych praca musi opierać się w dużej mierze na zajęciach cichych; w tym celu należy dokonać odpowiedniego rozkładu tygodniowego materiału nauczania (obliczyć ile przypada godzin na głośne, a ile na ciche nauczanie),

2) nauka cicha winna być uzupełnieniem i pogłębieniem nauki głośnej,

3) zwrócić uwagę na metodę uczenia się uczniów,

4) w oddziałach starszych tematyka cichych zajęć może uwzględniać zagadnienia bardziej samodzielne i mające charakter przygotowawczy do głośnego nauczania,

5) w czasie hospitacji mieć na uwadze wyniki nauczania całej klasy, a więc nauki głośnej i cichej.

III. Przemyśleć i przedyskutować w gronie nauczycielskim określenie pojęć wiążących się z realizacją nauczania jak koncentracja, korelacja, nauczanie syntetyczne. Mieć na uwadze przygotowanie młodzieży do aktywnego udziału w pracy społecznej (ośrodki zainteresowań, znajomość potrzeb środowiska własnego, przyrodniczego i społecznego, w obrębie którego żyje dziecko).

IV. Z należytą organizacją pracy dydaktycznej wiąże się zagadnienie drugoroczności w szkole. Zwrócić należy więc uwagę na momenty organizacyjno-szkolne, których uwzględnienie może skutecznie przyczynić się do przeciwdziałania drugoroczności. W tym celu należy:

a) przeprowadzać starannie selekcję młodzieży (opóźnionej, anormalnej),

b) nie przeciążać pracą szkolną i domową,

c) zorganizować nauczanie zindywidualizowane,

d) dążyć do jakościowego podniesienia poziomu (non multa, sed multum),

e) egzekwować obowiązek szkolny,

f) podjąć systematyczną akcję wraz z gronem nauczycielskim i opieką domową w kierunku przeciwdziałania drugoroczności,

g) przyjąć jako formalną zasadę, że odsetek drugorocznych nie powinien przekroczyć 10% maksimum drugoroczności.

C. Realizacja planu

I. 1) Postanowienia statutu nakładają na kierownika odpowiedzialność za realizację programu i skuteczną realizację powszechności nauczania.

2) Realizuje się program przez: uwzględnienie elementów wychowania, dydaktycznych i dostosowanie programów do wymagań szkoły.

3) Mieć na uwadze sprawę pomocy naukowych (zakupno i kompletowanie ewent. własnym sposobem).

4) W realizacji programów w szkołach niżej i wyżej zorganizowanych zwrócić uwagę na:

a) **ogólny charakter programu:** na oś główną całego nauczania, założenia przyjęte w programie dla poszczególnych klas, jego elastyczność, konkretyzm, tematykę, uwzględnienie zainteresowań dziecka;

b) **cele nauczania:** elementy zasadnicze i specjalne w kształceniu, osiągane wiadomości, pierwiastki społeczno-polityczne tkwiące w materiale dydaktycznym, techniczno-praktyczne elementy, jak prace w ogródku szkolnym, w klasie, w zajęciach praktycznych, w czasie wycieczek itp.;

c) **dobór i rozkład materiału:** mieć na uwadze maksimum i minimum materiału, powiązanie ze środowiskiem, pochylenie w kierunku realnym i zbliżenie do życia, aktualizm, specjalny dobór tematyki z uwagi na psychikę dziecka, korelację i koncentrację przedmiotów, rozkład pór roku, podstawę np. biologiczną;

d) **metodę nauczania:** pobudzenie uczniów do aktywności, uwzględnianie ich instynktu i zmysłu konstruktywnego, zainteresowań i przeżyć, usuwanie werbalizmu, zwłaszcza charakterystycznego werbalizmu „powojennego" płynącego z nauki dyktowanych wykładów i oprzeć się na dążeniu do samodzielnej pracy.

II. Przeprowadzić odpowiednie lekcje przykładowe.

Uwagi do planu dydaktycznego.

Pracę dydaktyczną kierownika szkoły należy podzielić na dwie zasadnicze części:

I. Bezpośrednie wskazania dydaktyczne.

II. Planowo zorganizowana praca dydaktyczna objęta terminarzem czasowym czyli tzw. plan dydaktyczny.

Ad I. Bezpośrednie wskazania dydaktyczne dotyczą:

1) Wskazania i wytyczne przy konstrukcji miesięcznego i rocznego rozkładu materiału. Rozkłady materiału nauczania są koniecznością związaną z organizacją pracy. Wyróżnić należy rozkłady: a) ramowe-roczne — na początku roku szkolnego nauczyciel przygotowuje w myśl instrukcji kierownika szkoły rozkład ramowy, który będzie wytyczną przy wygotowaniu rozkładu materiału miesięcznego na początku każdego miesiąca;

b) miesięczne — szczegółowe — rozkład miesięczny powinien być usztywniony ilością przewidzianych godzin. Dziennik lekcyjny jest sprawdzianem realizacji rozkładu miesięczne-

go. Umiejętność zrobienia dobrego rozkładu materiału wypływa ze zrozumienia konstrukcji programu danego przedmiotu i ze zrozumienia charakteru i istoty samego przedmiotu. Najwięcej trudności przedstawia rozkład materiału języka polskiego, gdyż tematyka języka polskiego klas elementarnych jest typowo środowiskowa i wymaga pełnej znajomości środowiska i twórczego ujęcia tematu tak w jego stylizacji, w określaniu jakości i ilości materiału nauczania, jak też i w doborze form pracy. W rozkładach materiału oprócz rozłożenia przepisanego programem materiału nauczania na dziesięć odcinków czasu — planujemy wycieczki, pomoce naukowe, lekturę, formy pracy ucznia i metodę pracy nauczyciela. Rozkłady materiału w oparciu o znajomość środowiska i pochodzenia socjalnego uczniów powinny być indywidualną pracą nauczyciela, wypływają z pełnego zrozumienia konieczności dobrej organizacji pracy.

W szkołach wyżej zorganizowanych przepracowują dla klas wyższych rozkłady materiału komisje przedmiotowe.

2) Przydział poszczególnych przedmiotów naukowych z pełnym uwzględnieniem znajomości osobowości nauczyciela a tyczącej:

a) jego dodatkowej kwalifikacji,

b) specjalnych zamiłowań przedmiotowych,

c) długoletniej praktyki,

d) jego zamiłowań do pracy społecznej i politycznej,

e) jego zdolności współżycia z opieką domową (nawiązanie współpracy między domem a szkołą),

f) jego właściwości psychiczne.

Spranger odróżnia 6 typów psychicznych. Typy te wypełniają swe obowiązki zawodowe zależnie od swych zainteresowań i psychiki. Döring charakteryzuje następująco poszczególne typy.

Typ teoretyczny to intelektualista, rozkochany w swym zawodzie, umysł twórczy, kładzie nacisk na zdolność rozumowania; odmianą tego typu jest umysł erudycyjny dążący do naszpikowania ucznia wiadomościami, często oschły, dogmatyczny, oderwany, przez młodzież podziwiany, rzadko jednak lubiany.

Typ ekonomiczny stara się pracy swej nadać charakter utylitarny, wdraża do ekonomii myślenia i wysiłku, kładzie nacisk na stronę organizacyjną. Jest ceniony przez młodzież, ale rzadko lubiany i poważany.

Typ estetyczny kładzie nacisk głównie na rozwój indywidualności dziecka, na sharmonizowanie kształcenia władz, czynności i funkcyj duchowych, co w praktyce doprowadza do kształcenia jednostek niepraktycznych, ślamazarnych, biernych. Wśród nauczycieli tego typu odróżniamy: typ czynny, twórczy, starający się modelować duszę dziecka na obraz i podobieństwo własnej duszy oraz typ bierny, odbiorczy dążący do rozwinięcia „osobowości" dziecka. Typ estetyczny wywiera dość silny wpływ na psychikę młodzieży, który jednak stosunkowo szybko przemija.

Typ religijny przedstawia albo rozegzaltowany, oderwany nauczyciel o skłonnościach do moralizowania, często nie wyrozumiały na postępowanie młodzieży, albo oschły, dogmatyczny, drobiazgowy pedant.

Typ społeczny pragnie wdrożyć młodzież do jej przyszłej roli obywatela. Jest czynny, pobłażliwy, umie oddziaływać na młodzież i umie ocenić młodzież z punktu widzenia swych ideałów. W pracy swej jest zadowolony i wykazuje zrozumienie duszy dziecka. Nauczyciel społecznik pracuje owocnie, uczy współpracy i pomocy wzajemnej, w realizowaniu celów wychowawczych szkoły odgrywa dużą rolę

Typ polityczny wykazuje dążność przewodzenia, do podporządkowania młodzieży swej roli. W stosunku do uczniów często wymagający, w nauczaniu osiąga niejednokrotnie pozytywne rezultaty.

Typy wymienione rzadko są spotykane jako wyraźnie zarysowane, najczęściej przedstawiają się jako mieszane.

III. Wskazania tyczące planowania i organizacji wycieczek naukowych.

IV. Planowanie, organizacja i dydaktyczne wykorzystanie pomocy naukowych w nauczaniu.

V. Organizacja pracy domowej ucznia.

VI. Zagadnienie drugoroczności.

VII. Typologia uczniów np. schizotemicy — wybitnie wrażliwi, rozegzaltowani entuzjaści, oderwani idealiści, jednostki władcze i egzotyczne, ambitne, odludkowate i hipohondryczne: pyknicy — weseli, ogólnie lubiani, ruchwili, dobroduszni, zadowoleni z życia, cisi, uczuciowcy, flegmatycy, humoryści, wygodniccy, przyjacielscy, czynni, o zamiłowaniach do konkretnej praktycznej pracy i udziału w życiu społecznym.

Równie ważne znaczenie ma poznanie z jakiego środowiska pochodzi dziecko: **proletariackie** (konieczność pracy zarobkowej, wielkomiejskie pokusy, złe warunki lokalowe, przedwczesne zainteresowanie się życiem seksualnym, duża pomysłowość i samodzielność, zamiłowanie do zabaw i gier, orientacja w życiu praktycznym); **wiejskie** (samodzielność, realizm, konkretność myślenia, osobiste doświadczenie, zmysł obserwacyjny i zaradność, praktycyzm, powolny bieg myśli i wyobrażeń, trudności wymowy, szczupły zasób wyrażeń itp.); **miejskie** (posiada dużo wyobrażeń z rozmaitych dziedzin, często nierealne, skłonność do fantazjowania, gotowe sądy o rzeczach, brak kontaktu z przyrodą „przelotność rzeczywistości"); **klasy zamożnej** (nie

wyrobione społecznie, żywe i chwytne, często ujmujące zjawiska powierzchownie, bogaty słownik wrażeń).

Należy również mieć na uwadze **fazę rozwojową**, w której znajduje się dziecko w pewnych okresach swego życia, wiążącą się z latami z tym, że lata nie są ścisłymi granicami oraz, że zaczątki fazy następnej występują już w okresie końcowym fazy poprzedniej. Fazy:*)

a) **średniego dziecięctwa** (do 7 r.): dziecko żyje w świecie złudzeń, iluzyj, bajek, światopogląd fantastyczny, aktywność w kierunku zabaw ,duży subjektywizm; ilość materiału nauczania niewielka; nauczanie wiązać z bezpośrednią rzeczywistością; pod względem wychowawczym wydobywać z zabaw element współżycia i obywatelski (symbolistyka państwowa);

b) **późnego dziecięctwa** (do 12 r.) okres naiwnego realizmu, dążenie do poznania świata, zjawisk otaczających; pamięć u szczytu rozwoju, budzą się techniczne zainteresowania, przejawia się instynkt zbierania, aktywność skierowana na zewnątrz; wiązać zainteresowania z otoczeniem (lasy, pola, zwierzęta, środowisko); pod względem wychowawczym wyrabiać poczucie odpowiedzialności zbiorowej, dyscyplinę społeczną (klasa, szkoła); rozwijać pracę społeczną (spółdzielnia, biblioteka, czytelnia, świetlica, samorząd).

c) **przedpokwitanie** (do 14 r.) rozpoczyna się prędzej u dziewcząt, później u chłopców; okres przejściowy, rozwój intelektualny zwolniony, pęd do lektury; nauczanie systematyczne, dostarczanie książek popularno-naukowych, wykorzystać w nauczaniu radio, epidiaskop, kino, teatr, gazetkę uczniowską itp., zwrócić uwagę na budzące się uświadomienia seksualne, zwalczać literaturę kryminalno-sensacyjną; pod względem wychowawczym otoczyć młodzież szczególną opieką, wyrabiać umiłowanie czynu społecznego, ideałów narodowych i państwowych, rozumienia ogólnopaństwowego;

d) **pokwitanie** (od 14—17) r. wcześniej u dziewcząt po pełnym zjawia się zainteresowanie własnym światem wewnętrznym („frontem do siebie“), zagadnieniami społecznymi, okres dysonansów wewętrznych, wątpliwości i wad duchowych; aktualne są osobne godziny wychowawcze ze względu na specjalne zainteresowanie oraz zbliżenie szkoły do życia (zagadnienia życia współczesnego o Polsce i świecie), praca wychowawcza winna iść w kierunku oczyszczania i sublimacji instynktów dla ideałów narodowych i państwowych;

e) **młodzieńczy** (od 17—21 r.) dążenie do wypracowania harmonijnego poglądu na świat i do syntezy.

Wskazania dydaktyczne obejmują ciągłą nieustanną działalność kierownika szkoły, bowiem proces ten trwa nieprzerwanie i posuwa się z biegiem życia szkolnego.

Sprawozdanie z akcji letniej Komend Chorągwi Harcerek i Harcerzy w Krakowie w r. 1947/48

Do podstawowych wytycznych w tegorocznej akcji letniej należało:

1. włączenie młodzieży harc. w odbudowę i przebudowę naszego państwa,
2. budzenie patriotyzmu, który głosi pełną wolność kulturalną i polityczną każdego narodu,
3. wychowanie ideowo-polityczne,
4. wychowanie przez pracę.

Drogą realizacji tych wytycznych była „Harcerska Służba Polsce“.

Punktem wyjścia do realizacji Harcerskiej Służby Polsce było: doświadczenie i wnioski z poprzedniej akcji letniej, oraz zapotrzebowania na pracę nadsyłane z terenu całej Polski do Naczelnictwa ZHP. Okres przygotowawczy do konkretnej pracy młodzieży w czasie obozownictwa miał zdobycie umiejętności i metody do HSP.

Ustalono cztery zasadnicze kierunki pracy HSP. 1) pole, las, odbudowa, 2) służba dziecku, 3) służba zdrowia, 4) praca kulturalno-oświatowa. Zależnie od tego, do której z tych prac drużyny były przygotowane, hufiec wybierał teren. I tak Komenda Chorągwi podjęły pracę w województwach krakowskim:

Powiaty: Nowy Sącz (ziemie po Łemkach), Nowy Targ (Spisz i Orawa), Myślenice, Wadowice, Limanowa.

W woj. szczecińskim: pow. Złotów, w woj. dolno-śląskim: pow. Lubań, w woj. białostockim, w woj. gdańskim i woj. pomorskim.

Obozy odbywały się większymi grupami od 3—8 drużyn w pobliżu.

Ogólnie w tegorocznej akcji obozowej wzięło udział młodzieży harc. żeńskiej 3.093 w 26 grupach, młodzieży harc. męskiej 4.010 w 23 grupach.

Obozów szkoleniowych było 8 oraz Centralna Akcja Szkoleniowa w Świdrze.

Harcerze w większości pracowali w dziale „Pole, las, odbudowa“, harcerki przeważnie w „Służbie Dziecku“. Służba zdrowia i praca

———

*) wg. J. Kuchty.

kulturalno-oświatowa była podejmowana zbiorowo często całą grupą obozową.

Przeciętnie każdy uczestnik obozu był obowiązany do 3-ch godzin pracy w ciągu dnia.

W podjętej służbie Obozy harcerskie współpracowały: ze szkołą, Związkiem Samopomocy Chłopskiej, Zarządem Gminnym, Ligą Ochrony Przyrody, Nadleśnictwem, Związkiem Zawodowym, WOP., ORMO., ChTPD., RTPD. i Spółdzielnia „Las".

Dla przykładu podajemy zestawienie pracy harcerzy w ciągu lata 1948 r.

wywóz ziemi 1.470 m³, przecinka lasu 102 ha, czyszczenie rowów 1.687 mtr. b., regulację rzek i potoków 520 mtr. b., budowa jazów rzecznych 3 mtr. b., wybiórka piasku z potoków 36 mtr.³, wybiórka kamieni granit. 271 mtr.³, zbiór zboża i siana 33 ha, budowa boisk sportowych 5 ha, budowa dróg 4,750 mtr. b., budowa szkół 10, oczyszczanie szkółek 34 ha, budowa mostów 12, niwelacja 15 ha, budowa plaży nadmorskiej 800 m², budowa radiowęzła 1.000 m², czyszczenie cegieł do budowy szkół 38.000 szt., naprawa maszyn rolniczych 5 szt., porządkowanie cmentarza wojskowego 2 szt., zbieranie nasion brzozy 10 kg.

Z pracy dziewcząt dla przykładu:

703 uczest. obozujących w pow. Złotów zebrało i wysłało w miesiącu lipcu za granicę 4 wagony jagód.

Młodzież harc. ponadto prowadziła walkę ze szkodnictwem turystycznym, alkoholizmem, prowadziła poszukiwania stonki ziemniaczanej, organizowała czytelnie i dziecińce na wsi, porządkowała biblioteki szkolne, organizowała Koła „Czytelnika".

W ogólnej ocenie tegorocznej akcji letniej należy stwierdzić, że młodzież harc. przez kontynuowanie HSP. miała możliwość zetknięcia się z najistotniejszymi zagadnieniami Polski dzisiejszej. Młodzież ta doceniła dorobek pracy zbiorowej, poczuła się współodpowiedzialną za obecne życie państwowe a przede wszystkim uwierzyła w swoje siły. Dodatnim momentem w HSP. były duże możliwości pracy fizycznej przez co anemiczne i słabe nasze dzieci z miast i wsi zmężniały, nabrały tężyzny i zdrowia.

Również ważnym momentem wychowawczym było zetknięcie się przy pracy młodzieży z większych i mniejszych środowisk miejskich z dziećmi wsi.

Oceniając tegoroczne obozy harcerskie z puktu widzenia wychowania młodzieży przez pracę, należy stwierdzić dobre wyniki. Natomiast strona administracyjna obozownictwa pozostawia jeszcze wiele do życzenia. Również i warunki higieniczne młodzieży obozującej niezawsze były należycie rozwiązane.

W zestawieniu wyników pracy na obozach w tym roku należałoby wysnuć pewne wnioski.

1) Przygotowania do HSP winno iść w tym kierunku, aby młodzież harc. po przejściu obozownictwa była dostatecznie usprawnioną do podjęcia zagadnień Służby Polsce.

2) Zarówno HSP., jak i SP. może i powinno zdecydowanie naprowadzić młodzież do wyboru zawodu i do szkolenia się po linii zawodu. Chodzi o to, aby praca zawodowa, podejmowana przez nich w przyszłości nie była wybierana przypadkowo.

3) Obozy harc. winny dołożyć starań, aby praca podjęta w czasie lata była prowadzona na dalszą metę, np. dzieciniec na wsi, czytelnia itp. — Dlatego należy docenić pracę tych obozów, które nawiązały kontakt i żywą współpracę z organizacjami czy instytucjami w miejscu swego obozowania; — odnośnie służby zdrowia godnym propagowania jest sposób apteczek „lotnych" po wsi — przez co jest sposobność bezpośredniego zetknięcia się z największymi potrzebami wsi w tej dziedzinie zwłaszcza na odcinku dzieci.

Słuszną jest również sprawa doboru pracy zależnie od elementu młodzieżowego. Młodzieży wsi należałoby raczej przeznaczać oncinki takie jak radiofonizacja, służba higieniczna, a młodzieży z miasta należałoby powierzyć robotę w polu i w lesie. Chodzi bowiem nie tylko o zrozumienie i właściwe podejście do pracy, ale również i o to, aby praca była podejmowana z radością i z zaciekawieniem.

Ze sprawozdań poszczególnych kierowników grup obozowych, złożonych w czasie Centralnej Akcji Szkoleniowej w Świdrze wynika, że Harcerska Służba Polsce jest celowa i słuszna, a zapoczątkowana w tym roku jako próba — stanie się programem pracy drużyn i hufców — jako słusznie podjęte zadanie w pracy nad odbudową i przebudową Polski ludowej.

Instr. harc. Anna Kluskowa

Bibliografia „Z dziejów Wsi"

Bibliografia pt. „Z dziejów wsi" jest doborem najważniejszych i najistotniejszych prac z tego zakresu.

Opracowana jest z myślą przyjścia z pomocą tym, którzy zagadnieniem się zajmują z punktu widzenia oświaty, kultury i uspołecznienia wsi polskiej.

A. Literatura popularno-naukowa

1. Augustyński Z. — Lata Chłopskiej Walki Warszawa 1946 r. Chłopska Spółdzielnia Wyd. (Bibl. Ruchu Ludowego).

2. A. Z. — Drogi rozwoju wsi polskiej. Warszawa 1948 r. Zw. Rewizyjny Spółdz. R. P. Biuro Wydawnictw.

3. Baranowski B., Piątkowski J. — Dokumenty Chłopskiej doli. Łódź 1948 r. „Poligrafia" Nr 275.

4. Bielatowicz J. — Żywiecka poezja ludowa. Żywiec 1939. Odbitka z kwartalnika „Gronie".

5. Bronikowski W. — Chłopscy działacze samorządowi w świetle życiorysów. Odbitka z tomu II. Roczników Socjologii Wsi. Warszawa 47, str. 23.

6. Bruzda J. — Wieś w nowej Polsce. Warszawa 46, Wyd. PSL. „Nowe Wyzwolenie". Nr. 63.

7. Bystroń J. S. — Kultura Ludowa. Wyd. 2, Warszawa 47 r. Trzaska Evert Michalski, Nr. 450.

8. Chałasiński J. — Młode pokolenie chłopów t. IV. O Chłopską szkołę. Warszawa 1948, str. 556.

9. Chałasiński J. — Społeczna geneologia inteligencji polskiej. W-wa 46 „Czytelnik" (Prace Polsk. Inst. Socjal. Studium Problemów chłopskich), str. 80.

10. Chłop polski. — W dziejach i literaturze. Teksty i dokumenty Łódź 47 r., Wyd. Min. Oświaty, str. 84.

11. Chłopska reforma rolna. — Warszawa 45. „Czytelnik" str. 61 (Artykuły druk w Tyg. „Wieś").

12. Chmielewski Z. — Przyszły ustrój gospodarczy wsi w Rzeczp. Polskiej Warszawa 38. Wyd. Książnicy dla Rolników, str. 88.

13. Czachowski K. — Najnowsza polska twórczość literacka 1935—37 oraz inne szkice krytyczne. Lwów 38, str. 273.

14. Dąb-Kocioł J. — Dziś i jutro wsi polskiej. Warszawa 48. Wyd. Nacz. Komit. Wykonawcz. Str. Lud. str. 61.

15. Dąbrowski J. — Udział chłopa w przeszłości Polski. Kronika Uniw. Jagiell. za lata 1939—45. Kraków 1946.

16. Dec. J. — 50 lat pracy i walki. Warszawa 46. Wydział Pracy i Propagandy PSL., str. 31.

17. Drużyny Bartoszowe. — 1908—1914. Księga pamiątkowa. Lwów Ossolineum Nr. 424, rycin 82, mapa.

18. Gemborzewski M. — Muzyk z pośród ludu. Wspomnienie o Józefie Pomarańskim. Wyd. Koła Miłośników Książki w Zamościu, str. 94.

19. Gerlach J. — Chłopi w obronie Rzeczypospolitej (Studium o piechocie wybranieckiej). Lwów 1939 r., Sp. Wyd. „Wieś", str. 245.

20. Gil F. — Żniwa wielkiej reformy, W-wa 46. Wyd. „Książka" str. 48 (zbiór artykułów).

21. Gójski J. — Strajki chłopskie. W-wa 48 r. Wyd. Lud., str. 158.

22. Gołba Fr. ks. — Bochowice dawniej a dziś. Kraków 39. nakł. aut. str. 106.

23. Gomułka W. — W walce o demokrację ludową (Artykuły i przemówienia) Warszawa 47 „Książka" — 2 tomy.

24. Grabski St. — Inteligncja a warstwy ludowe. Londyn 45 r., str. 135.

25. Grynwaser H. — Sprawa włościańska w Królestwie Polskim w latach 1861—62, W-wa 1938 r.

26. Holuj T. — Rok 1846. Rewolucja i rabacja. Kraków 46, Komitet Obchodu Stulecia 1946 r.: str. 64.

27. Inglot S. — Udział chłopów w obronie Polski. Zarys historyczny. Łódź 46 r. „Prasa chłopska". str. 90.

28. Instrukcja Centralnego Komitetu (obchodu Święta Ludowego — Warszawa 48, nakł. Centr. Komit. Obchodu Święta Ludowego.

29. Instytut Gospodarstwa Społecznego. — Struktura społeczna wsi polskiej, Warszawa 37. str. 323.

30. Jagla M. — Chłopska Kultura, Poznań 38, Wielkop. Zw. Młodz. Wiejskiej, str. 48.

31. Janik M. — Na drogach myśli ludowej — Lwów 1936. — Sp. Wyd. „Wieś".

32. Jasieński B. — Słowo o Jakubie Szeli. 1946, Łódź, str. 52, „Prasa chłopska".

33. Jeżewski K. — Wioski i Ogniska Kościuszkowskie, W-wa 46 Tow. Gniazd Sierocych i Wiosek Kościuszkowskich W. C.

34. Kafel M., Olcha A. — Wieś pisząca K-ów, W-wa 46 „Czytelnik", str. 141.

35. Kacki Fr. — Ks. Stanisław Stojałowski i jego działalność społeczno-polityczna. T. I. (1945—1890) Lwów 1937. Ossolineum.

36. Kapuściński J. — Ciernste ścieżki literatury ludowej Kraków 48, Wyd. LIOK., str. 119.

37. Karczewski W. — Lisków Wieś spółdzielcza, W-wa 1939. Sp. Tow. Wypocz. „Gromada", str. 40.

38. Kiernik W. — W. Witos na tle epoki. W-wa 46, Chłop. Sp. Wyd .(Bibl. Ruchu Ludowego).

39. Koniński K. L. — Pisarze Ludowi Lwów 38 r. Tom. I—II Sp. Wyd. „Wieś", str. 809.

40. Konopka J. — Położenie gospodarcze Polski współczesnej. W-wa 46, Państw. Inst. Wyd., str. 31.

41. Kora St. — Wincenty Witos a Państwo polskie, Lwów 36, Sp. Wyd. „Wieś" (wyczerpane).

42. Kostołowski E. — Studia nad kwestią włościańską (1846—64) ze szczególnym uwzględnieniem literatury politycznej, Lwów 1938, Ossolineum.

43. Kościuszko T. — Uniwersał Połaniecki. Z historii sprawy chłopskiej, Łódź 45, „Prasa Chłopska", Nr. 19.

44. Król J. A. — Drogowskazy na manowcach kultury ludowej. Warszawa Państw. Instyt. Wyd., str. 281.

45. Kuś A. — Polskie rolnictwo na Śląsku Zaolziańskim, Lwów 39, Ossolineum.

46. Kuźmicz B. — Sociologia wsi. Zarys historyczny, W-wa 47. Wyd. „Exlibris", str. 58 (skrypt).

47. Lasocki Z. — Z dziejów rabacji i powstania chochołowskiego, Kraków Sp. Wyd. „Wieś".

48. Laur E. — Ekonomika rolnicza. Lwów 1928, nakł. Jakubowskiego (tłum. z niem.).

49. Laur E. — Rachunkowość rolnicza dla gospodarstw włościańskich, Lwów 1926.

50. Laur E. — Wstęp do ekonomiki gospodarstwa wiejskiego. Lwów 1929, Ossolineum.

51. Lubicz-Pachoński J. — Wojciech Bartosz Głowacki bohater spod Racławic, Kraków 46, Sp. Wyd. „Wieś".

52. Magryś Fr. — Żywot chłopa działacza, opr. Inglot S. Kraków, Sp. Wyd. „Wieś".

53. Manteufel T. — Wieś zachodnio-europejska w średniowieczu. W-wa 48, PZWS., str. 48.

54. Meloch M. — Sprawa włościańska w powstaniu listopadowym. W-wa 48, Państw. Inst. Wyd. str. 212.

55. Mikołajczyk S. — W służbie narodu i państwa. W-wa 46. Chłop. Sp. Wyd. (Bibl. Ruchu Ludowego), str. 54.

56. Mleczko F. — Dlaczego jestem ludowcem. W-wa 46. Wydz. Prasy i Propag. PSL. Bibl. Ruchu Lud., str. 54.

57. Młynarski Z. — Z dziejów polskiej demokracji. W-wa 46 „Książka", str. 110.

58. Na 40-lecie. „Zarania" — Na drogach chłopskiej pracy i walki, W-wa 47. Nacz. Komit. Wyk. Str. Lud., str. 93.

59. Niećko J. — P. S. L. w demokracji ludowej. W-wa 48. Sp. Wyd. „Chłopski Świat" str. 64.

60. Notatnik działaczy — Stronnictwa Ludowego z narady w zarządzie wojewódzk.. gminnych i powiatowych działaczy ludowych. W-wa 48. Nacz. Kom. Wyd. Str. Lud.

61. Ochab E. — Wieś polska na nowych drogach. W-wa 46 „Książka" str. 63.

62. O dobro chłopa. — Warszawa 46, Wyd. P. S. L. „Nowe Wyzwolenie" str. 60.

63. Orynżyna J. — Przemysł ludowy w Polsce. W-wa 37 r. str. 272.

64. Olcha A. — Nowa Naprawa — W-wa 46, Czytelnik str. 164.

65. Orkan Wł. — Listy ze wsi i inne społeczne pisma. Geb. Wolff. 46, str. 218.

66. Pamiętniki chłopów. — Seria I — W-wa 35 Instyt. Gospod. Seria II W-wa 36 inst. Gosp. Społecznego.

67. Pamiętniki emigrantów — Ameryka Południowa. W-wa 39 — Inst. Gosp. Społ.

68. Pigoń St. — Wybór pisarzy ludowych Cz. I. Pamiętnikarze i publicyści — Wrocław 47 Wyd. Zakł. Ossolińskich str. 303.

69. Pigoń St. — Na drogach i manowcach kultury ludowej. Lwów 38, Sp. Wyd. „Wieś" (wyczerpane).

70. Piotrowski St. — Manifesty. W-wa 48. Centr. Księg. Rolnicza „Samopomoc Chłopska" Nr. 108.

71. Pisarski R. — Pierwiastek ludowy i społeczny w piśmiennictwie polskim Kraków 48, Wyd. Książek Popularnych str. 131.

72. Piskorz J. Ks. — Duszpasterstwo wiejskiej młodzieży. Księg. Zw. „Caritas" — Tarnów 1946, str. 336.

73. Płomieński J. E. — W kręgu polskiej irredenty. (O Edwardzie Dembowskim, Jakubie Szeli i rzezi galicyjskiej). W-wa 46, str. 128.

74. Program i statut — P. S. L. — W-wa 46 Chłopska Sp. Wyd. Bibl. Ruchu Lud.

75. Prawda o żołnierzach — Batalionów Chłopskich. Praca zbiorowa pod red. Komitetu Nacz. Kom. Str. Lud. W-wa str. 242.

76. Rawski Wojciech — Zdrowotność wsi. W-wa 46, „Exlibris" s. 157.

77. Reforma rolna — Łódź 45 „Książka" str. 56.

78. Reforma rolna w Polsce — W-wa 46, „Czytelnik" str. 45.

79. Reizer J. — Handzlówka. Wzorowa wieś spółdzielcza. W-wa 36, nakł. Zw. Spółdz. Rolniczych.

80. Rek T. — Jedność ruchu ludowego. Łódź 46, Spółdz. Wyd. „Prasa Chłopska" str. 40.

81. Rek T. — Ruch ludowy w Polsce, Łódź 46, Spółdz. Wyd. „Prasa Chłopska" str. 277.

82. Rek T. — Ruch ludowy w Polsce. Okres niepodległościowy (1926—1939) pod rządami sanacji. T. 3 wyd. 2 W-wa 47, Wyd. Lud. Nr. 199.

83. Rek. T. — Czym jest „Nowe Wyzwolenie" W-wa 46, artykuły P. S. L. str. 90.

84. Rospond St. Zginęli na polu chwały. Kra-

ków 46. nakł. Komit Budowy pomnika pomordowanych w Liszkach i Kaszowie.

85. Rutkowski J. — Uniwersał Połaniecki w świetle europejskich reform rolnych XVIII w. Kraków 46 (odczyt) str. 20.

86. Sesja — Rady Naukowej dla Zagadnień Ziem Odzyskanych. Kraków 1945—46, Zeszyt IV. Zagadnienia osadnictwa rolniczego Ziem Odzyskanych.

87. Seweryn T. — Seweryn Udziela jako twórca Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Kraków 38. odbitka z kwartalnika „Lud" t. 35.

88. Skuza W. — Wieś tworząca — W-wa 38. Spółdz. Wyd. „Pomoc Oświatowa".

89. Sprawozdanie — z Krajowej Konferencji Odbudowy Wsi, zwołany przez Zw. Młodzieży Wiejskiej R. P. „Wici", odbyty w dniu 16—17 I. 1946 — W-wa 47 „Kuthan". str. 182.

90. Sprawozdanie — Woj. Oddz. Zw. Samopomocy chłopskiej we Wrocławiu za okres od 1. X. 1946 — do 31. XII. 1947 — Wrocław — 48 Woj. Zw. Samopomocy Chłopskiej str. 32.

91. Sprawozdanie — z działalności Zarz. Woj. Zw. Samop. Chłop. w Poznaniu za czas od 1 czerwca 1946 do 31 grudnia 1947 — Poznań 48 Zarz. Woj. Zw. Samop. Chłop. str. 131.

92. Synowie Ziemi Mazowieckiej — W-wa 46 „Książka" str. 159.

93. Śreniowski S. — Dzieje chłopów w Polsce. W-wa 47. Czytelnik str. 156.

94. Szczotka S. — Lament chłopski na pany. W-wa 46. Chłop. Spółdz. Wyd. str. 125.

95. Szczotka S. Chłopi obrońcami niepodległości Polski w okresie „Potopu" Kraków — 46, Sp. Wyd. „Wieś" str. 342.

96. Szymański S. — Znaczenie drobnej i średniej własności. W-wa 46, Chłop. Sp. Wyd. (Bibl. Ruchu Lud.).

97. Tepicht J. — Walka a kierunek rozwoju (Wieś w planie 3-letnim) Warszawa 47 „Nowe Drogi". str. 60.

98. Tobiasz M. — Pionierzy odrodzenia narodowego i politycznego na Śląsku (1793—1914) wyd. 2 Katowice, 45, str. 135.

99. Typiak P. — Obowiązki i zadania gimn. wiejskich. W-wa 47. Nakł. Gosp. Zrzeszenia Samorz. Terytorialnego.

100. Tyrowicz M. — Sprawa Ks. Piotra Ściegiennego. W-wa 48 „Książka" str. 203

101. Ustawa dla wsi — Świlczy i Woliczki z roku ok. 1628. Wydali Adam Kamiński i Fr. Kotula. Tow. Przyj. Nauki i Sztuki w Rzeszowie — Rzeszów 1848.

102. Weydlich K. Franciszek Stefczyk, pionier polskiej spółdzielczości rolniczej. W-wa 1936 r. str. 360.

103. Wiejscy działacze społeczni — T. II. Życiorysy inteligentów. W-wa 38. Inst. Socjal. Wsi. Szk. Głów. Gosp. Wiejsk. str. 409.

104. Widajewicz J. — Dawna wieś polska w reakcji kolęd i pastorałek. Odbitka: „Nauka i Sztuka" Nr. 1, 1946 r. str. 20.

105. Wiktor J. — Ożywcze Krynice. W-wa 46. Książnica Atlas.

106. Witos W. — Wybór pism i mów. Lwów 39 Sp. Wyd. „Wieś" str. 91 (wyczerpane).

107. W walce o zdrowie — wsi polskiej (Referaty) W-wa 37, Wyd. Inst. Spraw Społecznych.

108. Zalejski J. — Za co? Pacyfikacja w Radwanowicach. Kraków 45, str. 14.

109. Zalewski Z. Ks. — Chłop z XV wieku. Lublin 46 Tow. Przyj. Nauki str. 24.

110. Zambrowski R. — W walce o dobrobyt wsi (przemówienie) W-wa 48 „Książka" str. 29.

111. Zawistowicz-Adamska K. — Żywe tradycje współdziałania na wsi, Łódź Pol. Inst. Służby Społ. s. 80.

112. Zawrotniak M. Zbrodnie niemieckie w Zamojszczyźnie od początku września 1939 do końca lipca 1944 — Zamość 1944 r. s. 45.

113. Żelazne kompanie — B. Ch. (Batalionów Chłopskich) Praca zbiorowa. W-wa 48, Sp. Wyd. „Chłopski Świat", s. 149.

Czasopisma

114. Chłopi — Tyg. Organ Naczelny Zw. Sam. Chłopskiej — Warszawa ul. Marszałkowska 3/5.

115. Chłopska droga. — Tyg. P. P. R. Warszawa, Aleje Róż 2.

116. Chłopskie życie gospodarcze. Dwutyg. — Łódź—Warszawa.

117. Chłopski świat — Miesięcz., Warszawa, Al. Jerozolimskie 85. Wyd. P. S. L.

118. Młoda Wieś — Dwutyg. Ilustr. czasopismo Powsz. Org. „Służba Polsce" — Warszawa, Aleje Jerozolimskie 55.

119. Myśl Chłopska. — Pismo teoretyczno-programowe, Warszawa, Nacz. Komit. Wykon. Str. Lud. Rocz. 1 — 1947 r. Nr. 1 maj s. 131.

120. Nauka i Oświata Rolnicza. — Miesięcz. Warszawa, Filtrowa 30. Państw. Inst. Wyd. Rolniczych.

121. Piast. — Tygodn. społeczno-polityczny Kraków, Basztowa 17.

122. Siewka. — Kwartalnik U. L. — wyd. Tow. Un. Lud. R. P.

123. Śląski Dziennik Ludowy — pierwsze pismo codzienne chłopów, Wyd. Nacz. Kom. Wyk. Str. Lud.

124. Wieś. — Tyg. społeczno-literacki, Łódź Piotrkowska 96.

125. Wieś i Państwo. — Miesięcz. — Rocz. I — 1938, Rocz. II. — 1939 (1—7 zeszyt) od 1946 r. wznowione, Kraków, ul. Jana 12.

(C. d. w numerze nast.)

Opracowała wiz. mgr Kucharska.

Przegląd wydawnictw

Praca zbiorowa — Stanisław Kalinowski 1873—1946. — Biblioteka nauczyciela demokraty Nr. 5 PZWS. — Warszawa 1947, str. 137. — Cena 135 zł.

Na całość książki składa się kilka wspomnień i artykułów o Stanisławie Kalinowskim oraz parę wybranych wyjątków z jego prac naukowych i publicystycznych, ukazujących w całej pełni piękną postać tego szlachetnego człowieka i obywatela, a zarazem wybitnego uczonego i pedagoga.

Na przestrzeni lat pięćdziesięciu nie ma ważniejszych wydarzeń w dziejach polskiej nauki i polskiej myśli pedagogicznej, w którychby St. Kalinowski nie brał czynnego udziału. Już jako uczeń gimnazjum, a potem uniwersytetu bierze udział w pracy społecznej i kulturalno-oświatowej, organizując tajne szkoły elementarne i biblioteki w polskich ośrodkach w Kijowszczyźnie, na Wołyniu i Podolu. Po przeniesieniu się do Warszawy tworzy Muzeum Gabinetu Fizycznego, jedyny podówczas ośrodek nauki polskiej w Kongresówce z tej dziedziny nauk. W 1905 r. jest jednym z organizatorów strajku szkolnego, w 1906 r. zakłada i redaguje postępowy miesięcznik pedagogiczny „Nowe Tory", w 1911 czasopismo matematyczno-fizyczne „Wektor", a w r. 1915 Przegląd Naukowy i Pedagogiczny. Praca naukowa i publicystyczna nie przeszkadza mu w czynnym życiu organizacyjnym, staje się jednym z założycieli, a następnie prezesem Polskiego Związku Nauczycielskiego, prowadzi masową akcję odczytową, współdziała w utworzeniu Biblioteki Publicznej w Warszawie, zakłada Obserwatorium Magnetyczne w Świdrze. Po odzyskaniu niepodległości powołany zostaje w r. 1921 na katedrę fizyki na Politechnice Warszawskiej, w 1922 r. jako przedstawiciel „Wyzwolenia" wchodzi do senatu i obejmuje przewodnictwo Komisji Oświatowej.

Jako autor kilku podręczników fizyki, kilkudziesięciu rozpraw, monografii i książek popularno-naukowych z dziedziny fizyki zyskał sobie rozgłos i wybitne stanowisko w świecie naukowym, czego wyrazem było powołanie go na członka szeregu towarzystw naukowych polskich i zagranicznych. — Książka jest hołdem złożonym pamięci tego wybitnego działacza, naukowca i pedagoga przez jego uczniów i współpracowników na licznych odcinkach jego niezmordowanej działalności.

Praca zbiorowa — Ludwik Tadeusz Strzałkowski. — Biblioteka nauczyciela-demokraty Nr. 7 — PZWS. — Warszawa 1948 r. — str. 60. — cena 80 zł.

A oto druga podobnego pokroju książka poświęcona pamięci człowieka, który życie całe walczył o nową Polskę, jako żołnierz, nauczyciel, działacz społeczny i polityczny, aktywista postępowego ruchu nauczycielskiego, wreszcie znów żołnierz. Niestety los — w postaci andersowskich siepaczy — nie pozwolił mu powrócić do Wolnej Ojczyzny, by wcielać w czyn te hasła postępu, którym zawsze był wierny.

Maria Dąbrowska — Wybór pism dla młodzieży Państw. Zakł. Wydawn. Szkolnych, — Warszawa 1948, str. 195. — Cena 110 zł.

W wyborze tym, będącym zaczątkiem „Biblioteki Polonistycznej PZWS. znalazły się wyjątki z najcenniejszych dzieł Marii Dąbrowskiej jak Ludzie stamtąd, Noce i dnie, Geniusz sierocy i in.

Karol Dziduszko — Wiktor Weinert — Główne zagadnienia w pracy kierownika szkoły podstawowej, Państw. Zakł. Wyd. Sz. Warszawa 1948 r. str. 250. Cena 205 zł.

Nauczycielstwo szkół powszechnych, a zwłaszcza kierownicy tych szkół rzuceni częstokroć na głęboką prowincję, od dawna odczuwali brak dzieła ujmującego zarówno od strony praktycznej jak i teoretycznej całokształt spraw związanych z życiem szkoły. PZWS. wydając obecnie pracę Dziduszki i Weinerta oddają w ręce szerokich rzesz nauczycielstwa prawdziwie wartościowe „Vade mecum", bez którego nie można sobie wyobrazić normalnego toku prac szkolnych. Zainteresowani znajdą tu instruktywne wskazówki — oparte nie tylko o przepisy i rozporządzenia, ale także o bogate doświadczenia autorów — dotyczące organizacji, zagadnień wychowawczych, dydaktycznych, administracyjno-gospodarczych i administracyjno-biurowych szkoły podstawowej. To wszystko jednak nie wyczerpuje jeszcze przebogatej problematyki książki, obok tych zagadnień znajdziemy bowiem problemy takie jak: funkcje reprezentacyjne kierownika szkoły, dokształcanie nauczycieli, praca pozaszkolna kierowniczka szkoły i in. Wartość dzieła podnoszą zestawienia bibliograficzne pozwalające na pogłębienie poszczególnych zagadnień — przez zainteresowanych.

Janina Żelabowa. — Wskazówki metodyczne do realizacji programu gramatyki w wyższych klasach szkoły podstawowej — PZWS. Warszawa 1948 r. str. 87. Cena 85 zł.

Chcąc przyjść z pomocą kandydatom na nauczycieli oraz nauczycielstwu szkół podstawowych, na które spadło zadanie realizowania pewnych działów programu j. polskiego dawnego gimnazjum, opracowała autorka w sposób zwięzły, a celowy całość materiału gramatycznego przewidzianego programem szkoły podstawowej pod kątem metodycznego po-

dania go uczniowi. Materiał szczegółowy rozplanowany według klas VI—VIII, poprzedza część ogólna omawiająca wnikliwie zarówno cele nauczania gramatyki, jak i podstawowe założenia nauczania języka polskiego w szkole.

Z. Bohuszewiczówna — Lekcje botaniki ze wstępem metodycznym. — Wydanie II. — PZWS. Warszawa 1948 r. str. 474, ryc. 38. Cena 350 zł.

Książka dzieli się na dwie części, — pierwsza obejmuje uwagi metodyczne oraz projekt szczegółowego rozwinięcia programu botaniki, — druga oparta na szczegółowych protokołach z lekcji stanowi wzór metodycznego ujęcia całego materiału botaniki na poziomie szkoły średniej w 48 jednostkach lekcyjnych w ciągu całego roku szkolnego. — Książkę zamyka spis dzieł i podręczników z zakresu botaniki.

Stefan Kieniewicz. — Oblicze ideowe wiosny ludów — PZWS. Warszawa 1948, str. 146. Cena 160 zł. Tegoż autora. — Czyn Polski w dobie wiosny ludów PZWS. — Warszawa 1948, str. 174. — Cena 180 zł.

Dwa te tomiki, — z których pierwszy obrazuje na szerokim tle politycznym i społecznym przebieg wypadków na arenie międzynarodowej w r. 1848, drugi zajmuje się wydarzeniami na ziemiach polskich i udziałem Polaków w ruchach rewolucyjnych na terenie Europy w okresie „Wiosny Ludów", wprowadzają czytelnika w sposób niezwykle łatwy i przystępny w całokształt zagadnień, zapoznając go z genezą, przebiegiem i osiągnięciami dążeń wolnościowych przed 150 laty. Staranna szata graficzna, potoczysty styl, oraz popularno-naukowe — w najlepszym tego słowa znaczeniu — ujęcie tematu sprawią, że książki te staną się pożyteczną lekturą uczniów szkół stopnia licealnego.

Ryszard Wroczyński — Pozytywizm Warszawski. — Zarys dziejów oraz wybór publicystyki i krytyki — PZWS. Warszawa 1948, str. 239. — Cena 265 zł.

Ten nowy tom „Biblioteki Polonistycznej" PZWS. z serii „Rodowód polskiej myśli demokratycznej" spotka się niewątpliwie z żywym uznaniem i nauczycieli-polonistów i młodzieży licealnej, która dziś stanowczo przenosi czasy pozytywizmu nad romantyzm. Szkoła dotychczas nie rozporządzała i wciąż jeszcze nie roporządza dostateczną ilością opracowań i tekstów z tego okresu, dlatego nauczycielstwo, zwłaszcza starsza generacja polonistów, często poza romantyzm głębiej się nie zapuszcza. Książka Wroczyńskiego w znacznym stopniu te niedobory usuwa, udostępniając źródła spoczywające dotychczas w pyle nielicznych dziś — niestety — księgozbiorów. Autor ujął swą pracę w cztery rozdziały: pierwszy charakteryzuje ogólnie epokę i czasopiśmiennictwo pozytywistyczne, — drugi ukazuje upadek romantycznego poglądu na świat i nowe kierunki w nauce i filozofii, — trzeci ilustruje walkę z przeżytkami i przesądami społecznymi i przedstawia nowe programy działania, wreszcie czwarty daje obraz walki o nową treść w literaturze i sztuce.

Autor książki sięgnął do szeregu czasopism i publikacji z przed laty osiemdziesięciu i wydobył stamtąd pozycje najcenniejsze i dla epoki najznamienniejsze. Spotkamy tu pisarzy takich jak: Krupiński, Orzeszkowa, Dygasiński, Świętochowski, Głowacki, Krywicki, Szajnocha, Witkiewicz. Książkę zamykają przypisy, w których czytelnik znajdzie zwięzłe dane o najwybitniejszych twórcach i działaczach doby pozytywizmu oraz objaśnienia wyrazów obcych, z którymi się zetknął w czasie lektury dzieła.

Dr. Stanisław Fiałek — Powiat Nowosądecki. — Monografia gospodarcza rodnictwa. Państw. Inst. Wydawnictw Rolniczych — Warszawa 1948. Str. 231.

Książka ta zasługuje na uwagę z kilku względów: po pierwsze dotyczy powiatu, jakiemu pod względem folklorystycznym i krajobrazowym niewiele powiatów w Polsce dorównywa, po wtóre stanowi pełny, a niezwykle zróżniczkowany obraz gospodarczego życia tego regionu, w którym ludność znajduje środki utrzymania z uprawy roli, sadownictwa, leśnictwa, pasterstwa, licznych letnich uzdrowisk i i., wreszcie — w czasach kiedy uwaga sfer rządzących i społeczeństwa zwrócona jest na wieś — warto poznać wyczerpującą monografię regionu typowo wiejskiego, pozbawionego zupełnie ośrodków przemysłowych. Wartość książki podnoszą liczne ilustracje, zestawienia i tabela statystyczna oraz dokładna mapa powiatu. Nauczyciele geografii znajdą tu wiele typowego materiału naukowego, a opiekunowie kół krajoznawczych wzór do do organizowania pracy w młodzieżowych zespołach krajoznawczych. **Ż.**

Podręczniki

Nakładem Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych ukazały się następujące podręczniki:

Fr. Bielak — Wł. Szyszkowski — A. Bardach. — Czytanki polskie dla kl. VIII szkoły podstawowej, zeszyt III, str. 464. Cena 215 zł.

Książka składa się z 5 części: I. „Za wolność i lud" — od Towarzystwa Demokratycznego po urywek z Kruczkowskiego „Pawie pióra", — II. „A może w straszliwej zawiei"... wyraża wiarę w nowe jutro świata. III. „Naprzód pracą" — stawia pracę jako zasadniczy czynnik postępu i duchowej odbudowy człowieka. IV.

„Nasz dom“ — to cykl obrazujący naszą powojenną rzeczywistość. V. „Ze szczęściem ludzkości w zgodzie“ — propaguje hasła międzynarodowej wspólnoty i braterstwa. Czytanki wybrano zarówno z autorów dawniejszych jak i współczesnych. Zeszyt III wraz z wcześniej wydanymi I i II stanowi całość podręcznika na kl. VIII.

Józefa Rytlowa. — Nauka pisania. — Ćwiczenia ortograficzne, słownikowe oraz przygotowania do wypracowań dla kl. VIII szkoły podstawowej. — Str. 124. — Cena 95 zł.

Znamienną cechą podręcznika jest to, że obok wyrabiania sprawności w dziedzinie mówienia i pisania, wnosi poważne wartości poznawcze i wychowawcze poprzez dobór czytanek zaznajamiających ucznia z podstawowymi problemami Polski dzisiejszej, z zagadnieniami z dziedziny techniki, — zwracających uwagę na cuda przyrody, wartość pracy, idee braterstwa itp.

B. Iwaszkiewicz i M. Chmielewska. — Algebra, podręcznik dla klasy VIII szkoły podstawowej, str. 106. — Cena 60 zł.

Na treść podręcznika składają się: układ równań z dwiema niewiadomymi, — potęgi, — jednomiany i wielomiany, — równania kwadratowe, — oraz tablice pierwiastków kwadratowych liczb od 1,00 do 100,00.

Prof. Dr. Eugeniusz Rybka — Astronomia. Podręcznik dla liceów matematyczno-przyrodniczych, str. 231, rys. 84, tablic 4, map nieba 3. — Cena 240 zł.

Rozdziały: I. Zjawiska na sklepieniu nieba. II. Czas. III. Instrumenty astronomiczne. IV. Ziemia. V. Ruch księżyca i zaćmienia. VI. Ruch planet. VII. System słoneczny. VIII. Gwiazdy. IX. Budowa wszechświata. — Dodatek zawiera wykaz gwiazdozbiorów, planet i gwiazd oraz mapy nieba.

Cz. Fotyma — Cz. Ścisłowski. — Fizyka. — Podręcznik dla klasy VII szkoły podstawowej. Str. 200, rys. 167. — Cena 90 zł.

Podręcznik obejmuje trzy części: cz. I. Ciepło, cz. II. Drgania i fale, cz. III. Nauka o świetle.

Jan Zydler — Włodzimierz Krysicki. — Zarys geometrii analitycznej dla liceów ogólnokształcących. — Str. 208, rys. 121. — Cena 180 zł.

Inż. St. Wierusz-Kowalski. — Maszyny elektryczne prądu zmiennego cz. I. Prądnice i transformatory. — Str. 191, rys. 184. — Cena 210 zł.

Podręcznik dla liceów elektrycznych.

Bronisław Duchowicz. — Wiadomości z chemii dla II klasy gimnazjów. Wydanie III przejrzane. — Str. 192, rys. 73. — Cena 150 zł.

Rozdziały: 1. Metale i powietrze. 2. Metale i woda. 3. Siarka, węgiel, krzem i ich tlenki. 4. Siarczki. 5. Chlor i jego związki. 6. Obrona przeciwgazowa. 7. Pojęcia o atomach i cząsteczkach, wzory chemiczne. 8. Zasady, kwasy i sole. 9. Węgiel i jego ważniejsze połączenia. 10. Tablice pierwiastków.

Antoni Prejbisz i Zygmunt Moykowski. — Gramatyka języka angielskiego. — Str. 334. — Cena 155 zł.

Podręcznik przeznaczony jest dla wyższych klas licealnych, dla kursów i lektoratów anglistyki oraz dla nauczycieli j. angielskiego. Część pierwsza poświęcona jest dziejom, zasięgowi i dialektom języka ang. oraz omówieniu różnic między j. ang. i amerykańskim, części następne zajmują się fonetyką, pisownią, słowotwórstwem, częściami mowy i składnią.

Ż.

Najnowsze wydawnictwa Biblioteki Narodowej Zakład Narodowy im. Ossolińskch, Wrocław, pl. Solny 13

Wydawnictwo Biblioteki Narodowej wydaje w sposób wzorowy najlepsze utwory literatury polskiej i obcej. Każdy tom jest poprzedzony rozprawą wstępną zawierającą naukowe lecz przystępne objaśnienia tekstu rzucone na szerokie tło porównawcze, oraz posiada komentarz ułatwiający zrozumienie utworu. Książki te mogą być cenną pomocą w pracach nauczycieli i uczniów, oraz każdego człowieka interesującego się literaturą.

Słowacki Juliusz: Kordian, Bibl. Nar. S. I. nr. 2 Wrocław 1948 r., opracował Józef Ujejski.

Wznowienie wyczerpanego wydania „Kordiana“ Słowackiego jest bardzo cenne ze względu na lekturę szkolną. Równie cenny jest przedruk wstępu i objaśnień prof. Ujejskiego, który omawia genezę, treść ideową, treść osobistą oraz kompozycję literacką dzieła.

Słowacki Juliusz: Lilla Weneda. Bibl. Nar. S. I nr. 16, Wrocław 1948, opracował prof. dr. M. Janik.

Pierwsze wydanie „Lilly Wenedy“ wyszło w Bibliotece Narodowej w 1920 r. i odczuwało się potrzebę (mimo następnych 4 wydań) nowego wydania. Dobrze, że młodzież ma znowu do dyspozycji starannie wydany tekst tragedii i tekst Grobu Agamemnona ze wstępem i objaśnieniami opracowanymi przez prof. dr. Janika.

Feliński Alojzy: Barbara Radziwiłłówna. Bibl. Nar. S. I nr. 9, Wrocław 1948, opracował prof. Marian Szyjkowski.

Nowe wydanie pięcioaktowej pseudoklasycznej tragedii Felińskiego to cenny nabytek dla wszystkich bibliotek szkolnych. Sztukę poprzedza wstęp prof. M. Szyjkowskiego informujący nas dokładnie o jej stosunku do źródeł historycznych, do wzorów polskich i obcych oraz omawiający technikę budowy utworu i piękno wiersza Felińskiego.

J. I. Kraszewski: Jermoła. Bibl. Nar. S. I, nr. 128. Wrocław 1948, opracował Julian Krzyżanowski.

Uprzystępnienie tej „ludowej" powieści Kraszewskiego przez wydanie jej w Bibilotece Narodowej jest faktem godnym zanotowania. W dedykacji swej skierowanej do W. Syrokomli sam autor podkreśla: „W „Jermole" „Ulanie", „Ostapie Bondarczuku", „Jarynie" i innych powieściach odmalowana jest i walka o byt najuboższej części społeczeństwa naszego i walka jej o prawa, o uczucia ludzkie. Choćby legalnie rozstrzygnięta została ta sprawa ludu, nie rychło społeczność sama się nią zajmie i do serca ją weźmie". Sam Kraszewski idąc zgodnie z linią późniejszego romantyzmu wskazuje obowiązki, jakie szlachta winna mieć wobec ludu. Prof. Szyjkowski omawia na wstępie powieści ludowe Kraszewskiego uwzględniając specjalnie „Jermołę", powieść związaną ściśle z życiem chłopskim w zapadłej wiosce poleskiej. Powieść Kraszewskiego jak słusznie prof. Szyjkowski podkreśla ma wartość trwałą.

Krasicki Ignacy: Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki Bibl. Nar. S. I nr 41 Wrocław 1948. opracował Gubrynowicz Bronisław.

Fredro Aleksander Zemsta Bibl. Nar. S. I. nr 32 Wrocław 1948, opracował prof. Kucharski Eugeniusz.

Kochanowski Jan: Pieśni i Wybór innych wierszy Bibl. Nar. S. I. nr 100 Wrocław 1948 r., opracował prof. Sinko Tadeusz.

Pierwsze wydanie tego wyboru wyszło w 1927 r. Porównując je z obecnym widzimy zmiany idące w kierunku zmian tekstów n. p. dodanie pieśni „Czego chcesz od nas Panie" a usunięcie „Gallo Crocitanti", odświeżenie wstępu, podanie nowszej bibliografii. I tu trzeba by zaapelować do wydawnictwa, aby wstępy w nowych wydaniach Biblioteki uwzględniały dzisiejsze stanowiska literackie, opierały się na badaniach najnowszych i nie nużyły zaśniedziałością pojęć i stylu.

Jugosłowiańska epika ludowa Wybór S. II. nr 58 Wrocław 1948 opracował dr Jakóbiec Marian, przełożył Czesław Jastrzębiec-Kozłowski.

Jugosłowiańska epika ludowa ze względu na swe bogate tematy i formy stanowi ciekawy zabytek Słowiańszczyzny południowej. Nie darmo poświęcił jej Mickiewicz wiele wykładów w Collège de France i interesował się nią Puszkin ucząc się nawet po serbsku.

Antologia zawiera wybrane epickie pieśni historyczne, z których najpiękniejsze chyba są pieśni cyklu Kosowskiego.

Rok 1948 w Polsce — Wybór Źródeł Bibl. Nar. S. I. nr 127 Wrocław 1948 r. opracował prof. Kieniewicz Stefan.

W roku 1948 przypada setna rocznica powszechnej rewolucji 1848, która wstrząsnęła prawie całą Europą. Wypadki tegoż roku zostały przedstawione zwięźle i ciekawie we wstępie do wyboru źródeł przez prof. S. Kieniewicza. Omawia on stosunki w Polsce w przededniu rewolucji, zajęcie stanowiska wobec ruchów ówczesnych polskich obozów politycznych w całym kraju.

Zebrane teksty źródłowe są bardzo ciekawym świadectwem naszej przeszłości. Można wyróżnić wśród nich następujące grupy: akta urzędowe, prace publicystyczne, korespondencję, pamiętniki, poezję. Teksty podzielono na pięć części, według dzielnic Polski: Poznańskie, Pomorze, Śląsk, Galicja, Królestwo Kongresowe. Jest to podział bardzo słuszny — każda z tych dzielnic miała wówczas swoje specyficzne życie i warunki.

Z książką tą powinien się każdy zapoznać. Rzuca bowiem nowe światło na pamiętny 1848 rok i może stanowić świetną pomoc do oceny niektórych późniejszych społecznych i historycznych zjawisk.

I. L.

Nakładem Wydawnictwa: DZIENNIK URZĘDOWY KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Adres Redakcji i Administracji Kraków, ul. DIETLA 90, p. III, pok. Nr. 4, telefon 599-17.

Cena niniejszego numeru wynosi 150 zł. Konto P. K. O. Nr. IV-840.

Z. G. „Litodruk" Kraków Radziwiłłowska 23 M — 49132